

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2023 m. kovo 31 d.

Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Alės Bukaviniienės, Gedimino Sagačio (kolegijos pirmininkas ir pranešėjas) ir Agnės Tiknūtės,

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnaginėjo civilinę bylą pagal **atsakovų uždarnosios akcinės bendrovės „Ideal trade links“, H. S. (H. S.), G. B.-S.** kasacinį skundą dėl Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. liepos 4 d. sprendimo peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovės uždarnosios akcinės bendrovės „Actiofarma“ ieškinį atsakovams uždarajai akcinei bendrovei „Ideal trade Links“, H. S. ir G. B.-S. dėl įsipareigojimo saugoti konfidencialią informaciją pažeidimo, įpareigojimo nutraukti ieškovės komercinių paslapčių naudojimą, uždraudimo pateikti Lietuvos rinkai su komercinės paslapties pažeidimu susijusius vaistinius preparatus.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl teisės normų, reglamentuojančių komercinės paslapties sampratą, komercinės paslapties turėtojo pažeistų teisių gynimo būdus, aiškinimo ir taikymo.
2. Ieškovė UAB „Actiofarma“ prašė:
 - 2.1. priteisti iš atsakovo H. S. 58 659,84 Eur netesybas;
 - 2.2. priteisti iš atsakovės G. B.-S. 52 615,32 Eur netesybas;
 - 2.3. įpareigoti atsakovą H. S. nutraukti turimos ir ieškovei priklausančios konfidencialios informacijos, nurodytos 2014 m. gegužės 2 d. patvirtintame komercinių paslapčių sąrašė, naudojimą ir sunaikinti turimas ieškovei priklausančios konfidencialios informacijos kopijas;
 - 2.4. įpareigoti atsakovę G. B.-S. nutraukti turimos ir ieškovei priklausančios konfidencialios informacijos, nurodytos 2014 m. gegužės 2 d. patvirtintame komercinių paslapčių sąrašė, naudojimą ir sunaikinti turimas ieškovei priklausančios konfidencialios informacijos kopijas;
 - 2.5. įpareigoti atsakovę UAB „Ideal Trade Links“ per 7 dienas nuo sprendimo įsiteisėjimo dienos nutraukti neteisėtą ieškovei priklausančios komercinės paslapties naudojimą – nutraukti dalykinius santykius su tiekėjais, nurodytais ieškinio priede Nr. 1 „Ieškovės tiekėjai, kuriais naudojasi atsakovė“, o sprendimo neįvykdžius per 7 dienų terminą, paskirti atsakovei 1000 Eur baudą už kiekvieną sprendimo neįvykdymo dieną;
 - 2.6. uždrausti atsakovei UAB „Ideal Trade Links“ pateikti Lietuvos rinkai su komercinės paslapties pažeidimu susijusius vaistinius preparatus, nurodytus patikslinto ieškinio priede Nr. 2 „Ideal Trade Links vaistiniai preparatai, kuriuos bendrovė nusprendė lygiagrečiai importuoti pasinaudodama Actiofarma komercine paslaptimi“, ir įpareigoti atsakovę kreiptis į Valstybinę vaistų kontrolės tarnybą prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos dėl šių vaistinių preparatų lygiagretaus importo leidimų galiojimo panaikinimo, o draudimo ir įpareigojimo per 7 dienų terminą nuo sprendimo įsiteisėjimo dienos neįvykdžius, paskirti atsakovei 1000 Eur dydžio baudą už kiekvieną sprendimo neįvykdymo dieną.
3. Ieškovė nurodė, kad atsakovas H. S., nutraukęs su ieškove darbo santykius, veikdamas kartu su kita buvusia ieškovės darbuotoja ir savo sutuoktine atsakove G. B.-S., atskleidė savo naujamai darbdavei – savo broliui A. S. (A. S.) priklausančiai bendrovei atsakovei UAB „Ideal Trade Links“ ieškovės komercinę paslaptį sudarančią informaciją apie ieškovės UAB „Actiofarma“ vykdomą vaistinių preparatų lygiagretaus importo veiklą Lietuvoje: 1) atskirų ieškovės importuojamų vaistinių preparatų aktualius (2019 m.) prekybos rezultatus; 2) ieškovės tiekėjų eksporto valstybėse ir pirkėjų (klientų) Lietuvos Respublikoje sąrašus, jų atsakingų asmenų kontaktus, komercines sąlygas, ir 3) atskirų vaistų kiekio poreikį, transportavimo, pakavimo ir rinkodaros paslaugas teikiančių įmonių kontaktus, jų prekybines sąlygas, technines galimybes ir kitą ieškovės komercinę paslaptį sudarančią informaciją. Apie atsakovų pažeidimus ieškovei tapo žinoma 2020 m. vasario mėnesį, kai atsakovė UAB „Ideal Trade Links“ ne tik pradėjo vykdyti vaistinių preparatų lygiagretaus importo veiklą, bet ir šią veiklą pradėjo vykdyti ieškovės komercinės paslapties pagrindu.
4. Ieškovė pažymėjo, kad prašomos priteisti iš atsakovų netesybos (baudos) yra protingos, teisingos ir proporcingos padarytam konfidencialumo pareigos pažeidimui bei pažeidimo pasekmėms. Ieškovės komercinės paslapties vertė pripažintina didesnė dalis darbo užmokesčio, priskaičiuoto 8 lygiagretaus importo veiklą vykdydusiems darbuotojams. Įvertinus vien 2014–2019 m. atsakovams H. S. ir G. B.-S. priskaičiuotą darbo užmokesį, akivaizdu, kad prašoma priteisti bauda yra kelis kartus mažesnė už išlaidas komercinei paslaptčiai sukurti. Be

to, ieškovės komercinę paslaptį sudaranti informacija apie didžiausią apyvartą ir pelną teikiančius lygiagrečiai importuojamus vaistinius preparatus (11 vaistų), kurią atsakovai H. S. ir G. B.-S. perdavė atsakovei UAB „Ideal Trade Links“, vien per 2019 m. ieškovei atnešė 1 588 502 Eur pajamų iš visų lygiagretaus importo gautų 2 807 064 Eur pajamų, bei iš šių 1 588 502 Eur pajamų atnešė 1 025 090 Eur dydžio pelno.

5. Ieškovė Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 16 straipsnio 1 dalies 1 punkto, Lietuvos Respublikos komercinių paslaptčių teisinės apsaugos įstatymo (toliau – ir KPTAĮ) 7 straipsnio 1 dalies 1–2 punktuose ir Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 1.116 straipsnio 3 dalyje bei 1.138 straipsnio 4 punkte įtvirtintais teisių gynimo būdais prašo teismo įpareigoti atsakovus nutraukti nesąžiningos konkurencijos veiksmus.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

6. Kauno apylinkės teismas 2021 m. gruodžio 20 d. sprendimu ieškinį atmetė, paskirstė bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.

7. Pirmosios instancijos teismas nustatė tokias aplinkybes:

7.1. 2014 m. balandžio 30 d. atsakovas H. S. ir ieškovė UAB „Actiofarma“ sudarė darbo sutartį, kuria atsakovas buvo priimtas į vaistų registracijos vadybininko pareigas.

7.2. Atsakovė G. B.-S. nuo 2013 m. lapkričio 4 d. ėjo ieškovės vadovo pareigas, o nuo 2014 m. balandžio 1 d. – generalinio direktoriaus pareigas. Darbo sutarties 10.4 punktu šalys susitarė, kad darbuotoja įsipareigoja be darbdavės sutikimo raštu neatskleisti darbdavės konfidencialios informacijos šios darbo sutarties galiojimo metu ar pasibaigus darbo sutarties galiojimui dėl bet kokios priežasties. Darbuotoja, atskleidusi minėtą informaciją trečiajai šaliai be darbdavės raštiško sutikimo, privalo visiškai atlyginti darbdavei visus dėl konfidencialios informacijos atskleidimo atsiradusius nuostolius bei padarytą žalą, nepaisant tokios informacijos atskleidimo būdo. Šio straipsnio nuostatos lieka galioti ir tuo atveju, kai pasibaigia sutarties galiojimo laikotarpis ar kai sutartis yra nutraukiama.

7.3. 2014 m. balandžio 1 d. ieškovė ir atsakovė G. B.-S. sudarė konfidencialumo sutartį, o 2014 m. gegužės 2 d. ieškovė ir atsakovas H. S. sudarė konfidencialumo nekonkuravimo sutartį. Šių sutarčių: 1.1 punktu atsakovai įsipareigojo be atskiro aiškiai išreikšto darbdavės sutikimo neatskleisti darbdavės komercinių (gamybinių) paslaptčių tretiesiems asmenims ir jas saugoti; 1.2 punkte nustatyta, kad komercinė (gamybinė) paslaptimi pagal šią sutartį yra laikoma darbdavės turima ir sukaupta praktinė patirtis ir konfidenciali informacija, apimanti tiekėjo ir kliento informaciją bei intelektinę nuosavybę, tokią kaip kainų duomenų bazė; 2.2 punkte nustatyta, kad darbuotojas pažada neatskleisti, nepasinaudoti ir neperleisti komercinių (pramoninių) paslaptčių trečiosioms šalims; 2.3 punktu atsakovai įsipareigojo nenaudoti komercinių (pramonės) paslaptčių asmeniniams tikslams; 3.1 punkte nustatyta, kad jei susitarimas pažeidžiamas dėl darbuotojo kaltės ar neatsargumo, darbuotojas įsipareigoja atlyginti darbdavei padarytus nuostolius (tiesioginius ir netiesioginius) visiškai, pagal CK; 3.2 punkte nustatyta, kad, atsižvelgiant į susitarimo 3.1 punkto nuostatas, darbdavė turi teisę taikyti darbuotojui dvylikos darbuotojo vidutinių darbo užmokesčių baudą, kuri laikoma minimaliais darbdavės nuostoliais.

7.4. Atsakovas H. S. taip pat susipažino ir pasirašė 2014 m. gegužės 2 d. konfidencialumo nekonkuravimo sutarties priedą – komercinių paslaptčių sąrašą, kurį patvirtino ieškovės direktorė atsakovė G. B.-S.. Pagal šio sąrašo 2 punktą komercinė paslaptimi yra laikoma visa informacija apie įmonės klientus, tiekėjus ir verslo partnerius (faktinius (esamus) ar potencialius, jų kontaktinius duomenis ir rekvizitus, išskyrus pagal įstatymus viešai skelbiamus duomenis). Komercinė paslaptimi taip pat yra laikoma informacija apie įmonės teikiamų bei įsigjamų paslaugų ar produktų savikainą (šiuo atveju oficialios pardavimų kainos yra laikomos vieša informacija) (3 punktas); informacija apie įmonėje taikomą teikiamų paslaugų kainų apskaičiavimo metodiką bei įmonės naudojamą nuolaidų sistemą (4 punktas); informacija apie įmonės gaunamus ir mokamus mokėjimus kitiems juridiniams ar fiziniams asmenims (14 punktas); informacija apie įmonės verslo, pardavimų, rinkodaros, techninę, finansinę, buhalterinę ir teisinę informaciją, gautus pasiūlymus (15 punktas); informacija apie įmonės sudarytas, sudaromas ar ateiityje planuojamas sudaryti sutartis, sutarčių sąlygas (kaina, atsiskaitymo tvarka, prekių ir paslaugų teikimo terminai bei tvarka) (16 punktas); įmonės naudojamos ir sukurtos duomenų bazės, jų struktūra, duomenys (23 punktas).

7.5. Ieškovės vadovas 2019 m. spalio 22 d. priėmė įsakymą Nr. P19-026, kuriuo įpareigojo atsakovą H. S. perduoti naujam ieškovės direktoriui R. G. T. (R. G. T.) visus prisijungimo vardus ir slaptažodžius prie bendrovės buhalterinės apskaitos programų, visų vartotojų elektroninio pašto dėžučių, kainų duomenų bazės, „Halo“ ir „Barium“, bendrovės „Excel“ failus su komercinėmis paslaptimis ir (ar) konfidencialia informacija ir jų slaptažodžius, bendrovės patalpų, automobilių stovėjimo, seifų raktus ir signalizacijos kodus, visą turtą. Šiuo įsakymu įsakė nesinaudoti buhalterine apskaitos programomis, elektroninio pašto dėžutėmis, kainų duomenų baze, bendrovės „Excel“ failais su komercinėmis paslaptimis ir (ar) konfidencialia informacija, bendrovės patalpų, automobilių stovėjimo, seifų raktais ir signalizacija.

7.6. Ieškovės akcininko sprendimu 2019 m. spalio 22 d. atsakovė G. B.-S. taip pat buvo įpareigota perduoti naujam direktoriui R. G. T. įmonės antspaudą, prisijungimo vardus, slaptažodžius, slaptažodžių kortelės generatorius, banko mokėjimo korteles, sutartis su bankais, komercinio kredito sutartis, darbo įrankius ir inventorių, kt. priemones.

7.7. Ieškovės ir atsakovų H. S. ir G. B.-S. darbo sutartys šalių susitarimu nutrauktos nuo 2019 m. spalio 31 d.

7.8. Atsakovai H. S. ir G. B.-S. 2019 m. lapkričio 15 d. įsitarino pas atsakovę UAB „Ideal Trade Links“.

7.9. Atsakovams nutraukus su ieškove darbo sutartis, atsakovė UAB „Ideal Trade Links“ pakeitė veiklos pobūdį. Atsakovei UAB „Ideal Trade Links“ 2019 m. gruodžio 19 d. buvo išduota vaistų didmeninio platinimo licencija. UAB „Ideal Trade Links“ 2019 m. lapkričio 19 d. sudarė su UAB „Entafarma“, turinčia vaistinių preparatų gamintojo licenciją, sutartį, būtiną importuojamiems vaistams priimti, laikyti, saugoti, surinkti ir transportuoti, o 2020 m. sausio 28 d. sudarė tiekimo sutartį su vaistų pirkėja UAB „EVD“ ir vaistų rinkodaros paslaugas teikiančia UAB „EVRC“.

8. Teismo vertinimu, ieškovė, kaip darbdavė, ėmėsi protingų pastangų apsaugoti įmonės informaciją, kurią laikė konfidencialia, inicijuodama susitarimų sudarymą ir įformindama tai individualaus taikymo vidaus teisės aktais. Šalys darbo sutartimis ir susitarimais dėl konfidencialios informacijos apsaugos aiškiai apibrėžė konfidencialia laikomos informacijos turinį. Ieškovės vadovas ir akcininkas priėmė įsakymus, kuriais atsakovai nutraukiant darbo sutartis buvo įpareigoti grąžinti priemones, kuriose galėjo būti laikoma įmonės konfidenciali informacija.

9. Teismas, įvertinęs atsakovės UAB „Ideal Trade Links“ gautus leidimus, licencijas, sudarytas sutartis, padarė išvadą, kad ieškovė UAB „Actiofarma“ ir atsakovė UAB „Ideal Trade Links“ yra konkurentės, tačiau vien leidimų gavimas, sutarčių sudarymas ir pan. nesudaro pagrindo išvadai, kad atsakovai veikė neteisėtai. Pagal su atsakovu H. S. sudaryto susitarimo dėl konfidencialios informacijos apsaugos 3.3 punktą darbdavė įsipareigojo mokėti darbuotojui 90 proc. darbo užmokesčio dydžio mėnesinę kompensaciją po darbo sutarties nutraukimo. Šalys taip pat susitarė, kad darbdavė turi teisę vienašališkai atsisakyti mokėti kompensaciją, bet tokiu atveju darbuotojas turi teisę nesilaikyti konkuravimo ribojimo. Tačiau byloje nėra ginčo, kad ši kompensacija atsakovams nebuvo išmokėta. Be to, tokios sąlygos dėl nekonkuravimo nebuvo nustatytos konfidencialumo sutartyje, sudarytoje su atsakove G. B.-S.. Konkurenciją ribojantys susitarimai nebuvo sudaryti ir su atsakove UAB „Ideal Trade Links“.

10. Teismas pažymėjo, kad, ieškovei nesumokėjus kompensacijos dėl konkuravimo ribojimo, darbuotojai įgavo teisę nesilaikyti konkuravimo ribojimo. Tačiau, darbuotojų veiksmams pereinant dirbti į konkuruojantį ūkio subjektą (įmonę) ir šios įmonės veiksmams siekiant konkuruoti rinkoje su ieškove (gaunant licencijas, leidimus, sudarant sutartis su trečiaisiais asmenimis dėl vaistų transportavimo, saugojimo ir pan.) savaimė nėra pagrindas atsirasti atsakovų atsakomybei. Draudimas vykdyti ginčijamą veiklą prieštarautų ir KPTAI 1 straipsnio 3 dalies nuostatomis.
11. Įvertinęs bylos duomenis teismas nustatė, kad atsakovė UAB „Ideal Trade Links“ nuo 2020 m. gavo leidimus 49 skirtingų vaistų pozicijoms, 26 šių vaistų tiekėjai sutapo su ieškovės vaistų tiekėjais, o 43 vaistinių preparatų pavadinimai sutapo su ieškovės vaistų pavadinimais. Atsižvelgdamas į atsakovų darbo sutartyse nurodytas pareigas teismas padarė išvadą, kad atsakovai H. S. ir G. B.-S. turėjo priėjimą prie ieškovės informacijos, susijusios su lygiagretaus importo veiklos organizavimu, klientų sąrašais, prekių kainomis. Teismo vertinimu, tai patvirtina, kad atsakovai H. S. ir G. B.-S. turėjo galimybes naudotis šia informacija kurdami atsakovės UAB „Ideal Trade Links“ vaistų lygiagretaus importo veiklos modelį.
12. Teismas nurodė, kad ieškovė nėra vienintelė rinkoje prekiaujanti vaistais, dėl kurių registracijos šioje byloje kilo ginčas. Iš ieškovės pateiktų įrodymų teismas nustatė, kad Europos ekonominės erdvės (toliau – EEE) valstybėse yra 12 824 didmeninių vaistinių preparatų tiekėjai, tačiau Lietuvoje lygiagretūs importuotojai dažnai renkasi importuoti tuos pačius vaistus iš tų pačių valstybių.
13. Teismas pažymėjo, kad Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos tinklalapyje yra lengvai pasiekiami ir visiems prieinami duomenys apie importuojamus vaistinius preparatus bei jų likučius. Teismo vertinimu, šių duomenų analizė leidžia nustatyti populiariausių importuojamų vaistų pavadinimus. Iš pateiktų į bylą viešų duomenų apie vaistinių preparatų tiekėjus EEE valstybėse pagal atsakovės nurodytus šaltinius teismas padarė išvadą, kad Europos vaistų agentūroje yra viešai skelbiami vaistinių preparatų licencijos numeriai, tiekėjų pavadinimai, buveinės adresai. Be to, šiuos duomenis teikia ir nacionalinės vaistų priežiūros tarnybos. Remdamasis tuo, kas nurodyta, teismas padarė išvadą, kad informacija apie preparatų tiekėjus yra vieša. Kai kurios nacionalinės agentūros teikia papildomus duomenis, įskaitant vaistų sandėlio adresus, telefono numerius ir el. pašto adresus, net ir neturint šių nurodytų duomenų, bendri duomenys apie vaistų tiekėjus leidžia nustatyti komercinio pasiūlymo adresatą.
14. Teismo vertinimu, faktas, jog konkuruojantys asmenys importuoja tapačius vaistus, taip pat neįrodo ieškovės teisių pažeidimo. Lietuvos Respublikos farmacijos įstatymo 17 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad lygiagretaus importo leidimas gali būti išduodamas vaistiniam preparatui, kuris yra tapatus Lietuvos Respublikoje registruotam vaistiniam preparatui ar pakankamai į jį panašus. Tačiau juridiniai asmenys, teikdami prašymus išduoti licenciją vaistinio preparato lygiagrečiam importui, privalo turėti duomenis apie šio vaistinio preparato padėtį rinkoje. Nėgana to, norėdami greičiau įregistruoti leidimą importuoti vaistinių preparatų, juridiniai asmenys turi teisę naudoti informaciją, esančią lygiagrečiai importuojamų vaistinių preparatų sąrašė, įskaitant valstybę, iš kurios importuojami preparatai, ir netgi skatinami tai daryti. Šios informacijos, kuri yra vieša, naudojimas leidžia greičiau gauti importo licenciją, veikti operatyviau bei sudaro sprendimo pasirinkti panašius vaistų tiekėjus, net ir neturint duomenų apie vaistų pirkimo kainas rinkoje, pagrindą.
15. Kadangi duomenys apie įmones, vykdančias lygiagretų importą Lietuvoje, importuojamus vaistus, vaistų likučius, t. y. informacija apie konkurentus bei jų importuojamus produktus, yra lengvai pasiekiami viešuose registruose, teismas nusprendė, kad šie duomenys negali būti pripažinti nei komercine paslaptimi, nei konfidencialia informacija, todėl už jos paviešinimą teisinė atsakomybė negalima.
16. Teismo vertinimu, šiuo atveju nėra svarbu, kad atsakovai H. S. ir G. B.-S. naudotųsi informacija, kuri jiems tapo žinoma dirbant ieškovės įmonėje, nes faktas, kad tokia informacija yra pasiekiami viešojoje erdvėje, pašalina galimybę taikyti atsakomybę už jos naudojimą.
17. Teismas nurodė, kad atsakovas H. S. pripažino, jog naudotųsi tiekėjų kontaktais, kuriais naudotųsi ir dirbdamas ieškovės įmonėje. Kita vertus, H. S. teigė, kad šiuos kontaktus jis turėjo dar prieš pradėdamas darbą ieškovės įmonėje, jie buvo jo telefone, su tiekėjais jis bendrauja labai seniai, buvo pakviestas dirbti į kitą įmonę būtent dėl to, kad turėjo žinių bagažą. Įmonės klientus jis pažįsta daug metų, tačiau taip pat naudotųsi ir viešomis duomenų bazėmis.
18. Teismo vertinimu, informacija, kurią kaip leistiną naudojo asmuo, iki tapdamas įmonės darbuotoju, netampa įmonės komercine paslaptimi, kadangi tokios informacijos apsauga prieštarautų pačiam apsaugos tikslui, t. y. įmonė iš šių kontaktų užmezgimą, praktinės patirties ir informacijos atsiradimą neinvestavo, todėl negali tikėtis gauti konkurencinio pranašumo bei investicijų grąžos šiuo pagrindu. Tokia informacija yra laikytina neatsiejama darbuotojo gebėjimų, įgūdžių bei žinių dalimi. Kitoks aiškinimas leistų įmonėms roboti darbuotojo teisę laisvai pasirinkti darbą ir verslą, reikalauti savo įgūdžius atitinkančio darbo užmokesčio, įmonėms išvengiant nekonkuravimo sutarčių sudarymo bei kompensacijos už nekonkuravimo įsipareigojimo laikymąsi mokėjimo darbuotojui. Tai iš esmės reikštų, kad kuo labiau patyręs ir turintis daugiau verslo kontaktų darbuotojas, tuo mažiau jis turi galimybių rasti darbą, kuriame negrėstų turtinė atsakomybė, kai vadovaujantis netiesioginiais įrodymais yra skaičiuojama priteistina atlyginti žala.
19. Teismas pažymėjo, kad aplinkybė, jog teikdama prašymus Valstybinei vaistų kontrolės tarnybai prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos atsakovė UAB „Ideal Trade Links“ naudotųsi tomis pačiomis vaistų fotonuotraukomis kaip ir ieškovė, taip pat nepatvirtina pažeidimo fakto. Vaistų prekinė išvaizda yra vieša, be to, teismo nuomone, šiuo atveju nebuvo atskleistas konkretės informacijos, kuria naudotųsi atsakovai, turinys. Ieškovė ir atsakovė vykdo lygiagretų importą iš kitų Europos Sąjungos valstybių.
20. Teismas atkreipė dėmesį į tai, kad 2018 m. vasario 15 d. atsakovė UAB „Ideal Trade Links“ ir ieškovė UAB „Actiofarma“ sudarė jungtinės veiklos sutartį, kuria susitarė, kad atsakovė UAB „Ideal Trade Links“ teiks reklamos, žinomumo didinimo, konsultavimo vaistų prekybos srityje, konsultavimo vaistų importo ir eksporto srityje, tiekėjų paieškos, klientų paieškos ir kitas konsultacines paslaugas. Nors teismas nenustatė, kokią konkrečią informaciją šalys perdavė viena kitai, tačiau iš byloje pateikto šalių susirašinėjimo elektroniniu paštu, vykusio 2018–2019 m., matyti, jog bendradarbiavimas vyko. Ieškovės naujojo direktoriaus R. G. T. ir atsakovų 2019 m. spalio 23–25 d. susirašinėjimas elektroniniu paštu patvirtina, kad ieškovė žinojo apie atsakovų H. S. ir G. B.-S. perėjimą į UAB „Ideal Trade Links“ ir net derino perėjimo sąlygas, siūlydama laikyti tai verslo dalies perkėlimu. 2020 m. rugsėjo 18 d. el. laišku R. G. T. pateikė ketinimų protokolą, kurio esmė buvo nekonkuravimo susitarimų sudarymas su atsakovais G. B.-S. ir H. S. Iš 2020 m. rugsėjo 18 d. el. laiško matyti, kad susirašinėjimas, nurodant klientų pavadinimus, aptariant prekių pateikimo sąlygas, vyko ir po to, kai atsakovė G. B.-S. ir atsakovas H. S. nutraukė darbo santykius su ieškove. Tai reiškia, kad iki 2019 m. gruodžio 19 d. ieškovė sutiko perduoti atsakovei UAB „Ideal Trade Links“ informaciją, kurią sudarytose sutartyse dėl konfidencialios informacijos apsaugos pati įvardijo kaip konfidencialią, t. y. dalykinius ryšius, teikiamų prekių ir paslaugų tiekėjus, būdus, pardavimų skatinimo priemones, taip siekdama sutarti dėl atsakovės UAB „Ideal Trade Links“ galimybių konkuruoti ribojimo.
21. Įvertinęs nurodytas aplinkybes, teismas nusprendė, kad ieškovės įmonėje vyko reorganizacija, jos pasekmė buvo atsakovų H. S. ir G. B.-S. atleidimas iš darbo, ūkio subjektai kartu svarstė galimybę perimti dalį verslo ir darbuotojų perkėlimą vykdyti šiuo pagrindu. Ieškovė sutiko teikti atsakovei UAB „Ideal Trade Links“ konfidencialią informaciją, nutraukiant darbo sutartis su atsakovais, dėjo pastangas išvengti ateityje konkurencijos su atsakovais, tačiau tik jiems nesutikus ir pradėjus veiklą, tiesiogiai konkuruojančią su ieškovės veikla, pateikė ieškinį teismui. Teismo vertinimu, ieškinio tikslas – ne apsaugoti ieškovės komercinę paslaptį ar įmonės konfidencialią informaciją, o remiantis konfidencialumo įsipareigojimais apriboti konkurenciją.
22. Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi bylą pagal ieškovės apeliacinį skundą, 2022 m. liepos 4 d. sprendimu panaikino Kauno apylinkės teismo 2021 m. gruodžio 20 d. sprendimą ir priėmė naują sprendimą – ieškinį tenkino:
 - 22.1. priteisė ieškovei UAB „Actiofarma“ iš atsakovo H. S. 58 659,84 Eur netesybų;

- 22.2. priteisė ieškovei UAB „Actiofarma“ iš atsakovės G. B.-S. 52 615,32 Eur netesybų;
- 22.3. įpareigojo atsakovus H. S. ir G. B.-S. nutraukti turimos ir ieškovei priklausančios konfidencialios informacijos, nurodytos 2014 m. gegužės 2 d. patvirtintame komercinių paslapčių sąrašė, naudojimą ir sunaikinti turimas ieškovei priklausančios konfidencialios informacijos kopijas;
- 22.4. įpareigojo atsakovę UAB „Ideal Trade Links“ per 7 dienas nuo sprendimo įsiteisėjimo dienos nutraukti neteisėtą ieškovei priklausančios komercinės paslapties naudojimą – nutraukti dalykinius santykius su tiekėjais, nurodytais ieškinio priede Nr. 1 „Ieškovės tiekėjai, kuriais naudojasi atsakovė“, o sprendimo neįvykdžius per 7 dienų terminą, paskirti atsakovei 1000 Eur baudą už kiekvieną sprendimo neįvykdymo dieną;
- 22.5. uždraudė atsakovei UAB „Ideal Trade Links“ pateikti Lietuvos rinkai su komercinės paslapties pažeidimu susijusius vaistinius preparatus, nurodytus ieškinio priede Nr. 2 „Ideal Trade Links vaistiniai preparatai, kuriuos bendrovė nusprendė lygiagrečiai importuoti pasinaudodama Actiofarma komercine paslaptimi“, ir įpareigojo atsakovę kreiptis į Valstybinę vaistų kontrolės tarnybą prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos dėl šių vaistinių preparatų lygiagretaus importo leidimų galiojimo panaikinimo, o draudimo ir įpareigojimo per 7 dienų terminą nuo sprendimo įsiteisėjimo dienos neįvykdžius, paskirti atsakovei 1000 Eur dydžio baudą už kiekvieną sprendimo neįvykdymo dieną;
- 22.6. paskirstė bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
23. Teisėjų kolegija nurodė, kad ieškovė nuo 2016 m. iki 2020 m. balandžio 1 d. turėjo 399 galiojančius leidimus vaistinių preparatų lygiagrečiam importui; Lietuvoje tokią veiklą vykdė 24 ūkio subjektai; 2019 metais iš turimų 399 leidimų lygiagrečiam importui ieškovė vykdė prekybą tik dalimi vaistinių preparatų, nes dalies vaistų nepavyko parduoti arba jų pardavimai buvo nuostolingi; vienuolika vaistinių preparatų buvo pelningiausi, ieškovė uždirbo 1 588 502 Eur pajamų ir 1 025 090 Eur pelno.
24. Atsakovė UAB „Ideal Trade Links“ iki atsakovų G. B.-S. ir H. S. įsidarbinimo 2019 m. lapkričio 5 d. farmacinės veiklos iš viso nevykdė. Per 2020 m. sausio 31 d. – 2020 m. lapkričio 3 d. laikotarpį UAB „Ideal Trade Links“ pateikė paraiškas ir gavo 60 leidimų vaistų lygiagrečiam importui, iš jų 51 vaistinis preparatas tapo ne tik su ieškovės importuotais vaistais, kurie atnešė jai didžiausią pelną, bet ir su jos tiekėjais (kontrahentais) ir didžiąja dalimi (77 proc.) eksporto valstybių. EEE valstybėse esant 12 824 skirtingiems tiekėjams, turintiems vaistų didmeninio platintojo licencijas ir potencialiai galintiems tiekti įvairius vaistus, mažai tikėtina, kad, 51 vaistiniam preparatui sąžiningai ieškant tiekėjų, atsakovės UAB „Ideal Trade Links“ surastų tiekėjų dauguma sutaptų su ieškovės surastais tiekėjais. Teisėjų kolegija sutiko su ieškovės argumentais, kad visiems didžiausiems importuotojams, įskaitant ir ieškovę, prirėkė 4–7 metų lygiagretaus importo veiklos apimčiai pasiekti, o atsakovė UAB „Ideal Trade Links“ tokią apimtį pasiekė per 5 veiklos mėnesius. Be to, ieškovės įmonėje su lygiagretaus importo veikla dirbo 8–10 darbuotojų, tuo tarpu pas atsakovę UAB „Ideal Trade Links“ – tik 2–3 darbuotojai.
25. Šios aplinkybės, teismo vertinimu, suteikia pagrindą daryti išvadą, kad ieškovės nurodoma informacija apie vykdomą ūkinę veiklą patenka į [CK 1.116 straipsnio](#) 1 dalies komercinės paslapties apibrėžtį, nes ieškovės saugoma informacija turi komercinę vertę, sudarančią pagrindą ieškovei veikti pelningai ir sukuriančią konkurencinį pranašumą prieš tokios informacijos nežinančius asmenis.
26. Teisėjų kolegija nustatė, kad atsakovai (darbuotojai) yra susipažinę ir patvirtinę ieškovės 2014 m. gegužės 2 d. komercinių paslapčių sąrašą.
27. Pagal 2014 m. gegužės 2 d. konfidencialumo nekonkuravimo sutartį atsakovas H. S. įsipareigojo be atskiro aiškiai išreikšto darbdavės (ieškovės) sutikimo neatskleisti darbdavės komercinių (gamybinių) paslapčių tretiesiems asmenims ir jas saugoti (1.1 punktas). Komercine (gamybine) paslaptimi pagal šią sutartį yra laikoma darbdavės turima ir sukaupta praktinė patirtis ir konfidenciali informacija, apimanti tiekėjo ir kliento informaciją bei intelektinę nuosavybę, tokią kaip kainų duomenų bazė. Už šio susitarimo pažeidimą ieškovė turi teisę taikyti atsakovui dvylikos darbuotojo vidutinių darbo užmokesčių baudą, kuri laikoma minimaliais darbdavio nuostoliais (3.3 punktas).
28. Pagal 2014 m. balandžio 1 d. konfidencialumo sutartį atsakovė G. B.-S. pasižadėjo užtikrinti konfidencialumą ir komercinių paslapčių saugojimą visą darbo santykių su darbdave laikotarpį bei dvejus metus po darbo sutarties nutraukimo. Jei susitarimas pažeidžiamas dėl darbuotojos kaltės ar neatsargumo, darbdavė turi teisę taikyti darbuotojai dvylikos darbuotojo vidutinių darbo užmokesčių baudą, kuri laikoma minimaliais darbdavės nuostoliais (2.1, 3.1, 3.2 punktai). Pagal 2014 m. balandžio 1 d. darbo sutarties pakeitimą, atsakovė G. B.-S. įsipareigojo be darbdavės sutikimo raštu neatskleisti konfidencialios informacijos šios darbo sutarties galiojimu metu ar pasibaigus darbo sutarties galiojimui dėl bet kokios priežasties. Atskleidusi tokią informaciją, privalo atlyginti darbdavei atsiradusius nuostolius bei padarytą žalą, nepaisant tokios informacijos atskleidimo būdo (10.4 punktas).
29. Teisėjų kolegija padarė išvadą, kad ieškovė, sukūrusi duomenų bazę apie savo klientus EEE valstybėse, importuojamų vaistų pardavimų kainas ir rinkodarą, parengusi tam techninę, finansinę, buhalterinę ir teisinę informaciją, ėmėsi protingų organizacinių priemonių šiai informacijai išsaugoti (prisijungimo slaptažodžiai, žyma „Konfidencialu“ ir kt.).
30. Apeliacinės instancijos teismo vertinimu, nurodytos aplinkybės, susijusios su ieškovės komercinėmis paslaptimis, už jas atsakingų darbuotojų perėjimas dirbti pas konkuruojantį ūkio subjektą, užsiimančią ta pačia vaistų importo veikla, ir faktiškai į analogiškas vadovaujamas pareigas, konkuruojančio ūkio subjekto (UAB „Ideal Trade Links“) importo leidimai pelningiausiems ieškovės vaistams iš daugumos tų pačių EEE valstybių ir tų pačių tiekėjų, su kuriais importo tiekimo sutartis buvo sudariusi ieškovė, leidžia daryti daugiau tikėtiną išvadą, kad atsakovai H. S. ir G. B.-S. atskleidė atsakovei UAB „Ideal Trade Links“ informaciją, sudarančią ieškovės komercinę paslaptį.
31. Teismas atkreipė dėmesį, kad atsakovė UAB „Ideal Trade Links“ nevykdė tiekėjų su geraisiais kainų pasiūlymais paieškos, o naudojosi ieškovės tiekėjų sąrašu. Šią aplinkybę 2021 m. rugsėjo 29 d. teismo posėdyje patvirtino ir atsakovas H. S.. Be to, ieškovės ir atsakovės UAB „Ideal Trade Links“ 2018 m. vasario 15 d. jungtinės veiklos sutartis neapima šalių bendradarbiavimo ginčijamoje vaistinių preparatų lygiagretaus importo srityje. 2019 m. spalio 22 d. ketinimų protokole ieškovės vadovas siūlė H. S. ir G. B.-S. perinti atskiras farmacines veiklas, nurodydamas, kad lygiagretaus importo vaistų veikla nebus perleista.
32. Atsakovams H. S. ir G. B.-S. nesilaikius 2014 m. balandžio 1 d. ir 2014 m. gegužės 2 d. konfidencialumo susitarimų ir pažeidus įsipareigojimą saugoti ieškovės komercines paslaptis, teisėjų kolegija nusprendė, kad yra pagrindas taikyti jiems civilinę atsakomybę pagal KPTAĮ ir Konkurencijos įstatymų nuostatas.
33. Teisėjų kolegija, atsižvelgdama į kasacinio teismo išaiškinimus dėl nekonkuravimo susitarimo atribojimo nuo draudimo atskleisti komercinę paslaptį, nesutiko su pirmosios instancijos teismo vertinimu, kad atsakovams negali būti taikoma civilinė atsakomybė, nes atsakovams išeinant iš darbo ieškovė nesumokėjo jiems kompensacijos už nekonkuravimą.
34. Teisėjų kolegija padarė išvadą, kad nėra pagrindo mažinti konfidencialumo susitarimuose nurodytų netesybų dydžio, nes atsakovai H. S. ir G. B.-S. neginčijo šių konfidencialumo susitarimų, kuriuose nustatyta, jog už konfidencialumo susitarimų pažeidimą ieškovė turi teisę taikyti atsakovams dvylikos darbuotojo vidutinių darbo užmokesčių netesybas, kurios laikomos minimaliais darbdavės nuostoliais. Nustatęs, kad atsakovo H. S. vieno mėnesio vidutinis darbo užmokestis yra 4888,32 Eur, o atsakovės G. B.-S. – 4546,15 Eur, teismas konstatavo, kad ieškovė įgijo teisę reikalauti iš atsakovų atitinkamai 58 659,84 Eur ir 52 615,32 Eur dydžio netesybų.
35. Visi atsakovai atliko neteisėtus ir sąžiningai konkurencijai bei geriems papročiams prieštaraujančius veiksmus, dėl to jiems gali būti taikoma

įtvirtinta tiek sutartyje, tiek ir įstatyme civilinė atsakomybė. Atsakovų (darbuotojų) neteisėti veiksmai pasireiškė ieškovės komercinę paslaptį sudarančios informacijos gavimu ir jos perdavimu atsakovei UAB „Ideal Trade Links“, o pastarosios – šios informacijos panaudojimu savo komercinėje veikloje be ieškovės sutikimo, dėl to, kaip pati ieškovė apskaičiavo, ji patyrė mažiausiai 200 000 Eur nuostolių (išlaidos komercinei paslaptčiai sukurti, t. y. 8 ieškovės darbuotojų, dalyvavusių šioje veikloje, darbo užmokesčiai), o 2020 m. pajamos iš lygiagretaus importo veiklos, lyginant jas su 2019 m., sumažėjo 600 000 Eur suma.

36. Teisėjų kolegija atsižvelgė į tai, kad ieškovė neprašo atlyginti nuostolių (žalos), o prašo taikyti kitus KPTAĮ 7 straipsnyje nustatytus teisių gynimo būdus ir įpareigoti atsakovus atlikti tam tikrus veiksmus bei priteisti iš atsakovų (darbuotojų) konfidencialumo susitarimais nustatytas netesybas.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

37. Kasaciniu skundu atsakovai UAB „Ideal trade links“, H. S., G. B.-S. prašo: 1) panaikinti Kauno apygardos teismo 2022 m. liepos 4 d. sprendimą ir palikti galioti Kauno apylinkės teismo 2021 m. gruodžio 20 d. sprendimą; 2) sustabdyti šios civilinės bylos nagrinėjimą ir kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą (toliau – ir Teisingumo Teismas, ESTT) su prašymu pateikti prejudicinį sprendimą byloje. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:

37.1. Atsakovų teigimu, yra pagrindas kreiptis į Teisingumo Teismą, pateikiant šiuos klausimus:

37.1.1. Ar Europos Sąjungos teisė, visų pirma Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 34 ir 36 straipsniai, leidžia nacionalinės teisės nuostatas, pagal kurias yra ribojamas lygiagretus vaistų importas, konkrečiai:

37.1.1.1. Ar Europos Sąjungos teisė leidžia saugant ūkio subjekto komercinę paslaptį uždrausti lygiagrečių vaistų importu užsiimančiam ar planuojančiam užsiimti subjektui importuoti ir pateikti rinkai vaistinius preparatus iš vienos Europos Sąjungos valstybės į kitą?

37.1.1.2. Ar Europos Sąjungos teisė leidžia saugant ūkio subjekto komercinę paslaptį įpareigoti lygiagrečių vaistų importu užsiimančią ar planuojančią užsiimti subjektą nutraukti dalykinius santykius su konkrečiais vaistinių preparatų tiekėjais kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse?

37.1.1.3. Ar lygiagretaus vaistų importo veiklos duomenys, t. y. į rinką pateikiami vaistai bei vaistinių preparatų tiekėjai, gali būti priskiriami ūkio subjekto komercinei paslaptčiai, tokiu būdu ribojant kitų ūkio subjektų teisę pateikti šiuos vaistinius preparatus iš tų pačių ar kitų tiekėjų?

37.1.2. Ar nacionalinės teisės nuostatos, sudarančios kliūtis pradėti veiklą lygiagretaus importo veikla ketinančiam užsiimti dalyviui, gali būti pateisinamos konkuruojančio ūkio subjekto komercinės paslapties apsaugos reikalavimais? Ar tokios kliūtys leidžiamos jau veikiančiam lygiagretaus vaistų importo rinkos dalyviui siekiant į rinką pateikti vaistinius preparatus, kurie jau yra pateikti į rinką kito ūkio subjekto lygiagretaus vaistų importo būdu?

37.2. Teismas, pripažindamas ieškovės komercinę paslaptimi informaciją apie ieškovės tiekiamus vaistinius preparatus ir jų tiekėjus, kuri yra skelbiama viešai, be to, pačios ieškovės buvo atskleista atsakovams jau po darbo santykių pabaigos, išplėtė komercinės paslapties sąvoką, netaikė CK 1.116 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktų. Informacija, susijusi su lygiagretaus vaistinių preparatų importo veikla (vaisto tiekėjai ir jų duomenys, vaistų pelningumas (paklausa), kaina), yra skelbiama viešai. Šiuo atveju, pvz., informacija apie importuotus vaistus ir jo tiekėjus yra pateikta viešame Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos tinklalapyje lygiagrečiai importuojamų vaistinių preparatų sąrašė, informacija apie vaistų tiekėjus įprastai yra prieinama atskirų valstybių vaistų agentūrų tinklalapiuose, kuriuose pateikiami tiekėjų suvestinė bei jų kontaktai, taip pat siekiant rasti tiekėjų galima naudotis „EudraGMDP“ duomenų baze, kurioje pateikiami ir duomenys apie EEE subjektams išduotus vaistinių preparatų gamybos, importo ir didmeninio platinimo leidimus, „Expopharm“ (Europos didžiausios farmacijos verslo parodos) tinklalapyje, viešai prieinamuose Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos įsakymuose dėl lygiagrečiai importuojamų vaistinių preparatų. Informacija negali būti laikoma komercine paslaptimi, jei ji yra lengvai prieinama viešai, ypač kai tokios informacijos rinkimas, sisteminimas ir analizė yra tapę atsakovų neatsiejama gebėjimų dalimi. Komercinė paslaptimi pripažindamas ieškovės informaciją apie tiekėjus, tačiau nevertindamas, kuo tokia informacija ieškovei yra vertinga, teismas nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos, kurioje nurodoma, kad informacijos apie tiekėjus pripažinimas komercine paslaptimi yra specifiskas, savaime informacija apie tiekėjus nelaikoma komercine paslaptimi (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. gruodžio 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-357-611/2020). Be to, ieškovės direktorius atskleidė informaciją apie tiekėjus 2019 m. gruodžio 10 d. el. laišku atsakovui H. S. po darbo teisinių santykių pabaigos atsiųsdamas lentelę su vaistiniais preparatais, jų kilmės šalimi, tiekėju ir savikaina.

37.3. Teismas, konstatavęs komercinės paslapties atskleidimą, be priteistų netesybų, taikydamas papildomas ieškovės teisių gynimo priemones: 1) įpareigojimą atsakovei UAB „Ideal Trade Links“ nutraukti dalykinius santykius su tiekėjais bei 2) draudimą Lietuvos rinkai pateikti vaistinius preparatus iš kitų Europos Sąjungos šalių, netinkamai taikė KPTAĮ 7 straipsnyje nustatytus teisių gynimo būdus, neįvertino ir nemotyavo tokių priemonių taikymo poreikio, pasekmių, jų proporcingumo. Teismas nesivadovavo KPTAĮ 7 straipsnio 4 dalimi, kurioje nustatyta, kad dėl poreikio taikyti KPTAĮ 7 straipsnio 1 dalies priemones turi būti sprendžiama individualizuotai, išsiaiškinant tokių priemonių taikymo tikslumą. Tokių priemonių taikymas prieštarauja lygiagretaus vaistinių preparatų importo veiklos teisiniam reglamentavimui, nepagrįstai neribotam laikui apriboja atsakovės UAB „Ideal Trade Links“ ūkinės veiklos laisvę, pažeidžiant Lietuvos Respublikos Konstitucijos 46 straipsnį, riboja laisvą vaistinių preparatų judėjimą Europos Sąjungos viduje ir konkurenciją Lietuvos teritorijoje. Teisingumo Teismas yra išaiškinęs, kad lygiagretaus vaistinių preparatų importo veiklai yra taikomos SESV 34 ir 36 straipsnių nuostatos, draudžiančios importo ribojimus, išskyrus atvejus, kai tokį ribojimą galima pateisinti žmonių sveikatos ir gyvybės apsaugos reikalavimais (ESTT 2020 m. spalio 8 d. sprendimas byloje *Kohlpharma*, C-602/19). Teisingumo Teismas taip pat yra išsamiai pasisakęs, kad lygiagretaus vaistinių preparatų importo veikla bei jos konkurencingumas negali būti ribojami siekiant apginti kitų ūkio subjektų teises, įskaitant net ir prekių ženklų savininkų teises (ESTT 1996 m. liepos 11 d. sprendimas sujungtose bylose *Bristol-Myers Squibb prieš Paranova A/S*, C-427/93 ir *C. H. Boehringer Sohn, Boehringer Ingelheim KG ir Boehringer Ingelheim A/S prieš Paranova A/S*, C-429/93 ir *Bayer Aktiengesellschaft ir Bayer Danmark A/S prieš Paranova A/S*, C-436/93; 2008 m. rugsėjo 16 d. sprendimas sujungtose bylose *Sot. Lelos kai Sia EE ir kt. prieš GlaxoSmithKline AVEF Farmakeftikon Proionton*, anksčiau – *Glaxowellcome AVEF*, C-468/06 ir C-478/06).

37.4. Teismas nepagrįstai atsisakė mažinti netesybas ir nepagrįstai priteisė jas ieškovei iš atsakovų H. S. ir G. B.-S., nevertindamas kiekvieno iš jų civilinės atsakomybės pagrindų.

37.4.1. Teismas nepagrįstai rėmėsi tuo, kad netesybų negalima mažinti, nes atsakovai neginčijo susitarimo dėl netesybų. Tokiu būdu teismas nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos, kurioje yra konstatuota, kad netesybų mažinimas yra teismo diskrecija, todėl nėra reikalingas priešiškinis, kuriuo prašoma susitarimą dėl netesybų pripažinti negaliojančiu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. rugpjūčio 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-401/2008).

37.4.2. Teismas nepagrįstai priteisė netesybas iš abiejų atsakovų H. S. ir G. B.-S., nediferencijuodamas jų atlikto pažeidimo ir nevertindamas kiekvieno iš atsakovų jų civilinės atsakomybės pagrindų. Tokiu būdu teismas nukrypo nuo kasacinio teismo praktikos, draudžiančios dvigubas baudines netesybas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. birželio 16 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-162-378/2022](#)).

38. Ieškovė UAB „Actiofarma“ atsiliepimu į atsakovų kasacinį skundą prašo skundo netenkinti ir skundžiamą teismo procesinį sprendimą palikti nepakeistą, taip pat netenkinti atsakovo prašymo dėl bylos sustabdymo ir kreipimosi į Teisingumo Teismą dėl prejudicinio sprendimo, priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:

38.1. Teismas pagrįstai pripažino, kad ginčo informacijos visuma patenka į [CK 1.116 straipsnio](#) 1 dalies komercinės paslapties apibrėžtį, ir neišplėtė komercinės sąvokos turinio.

38.2. Atsakovai nepagrįstai teigia, kad teismas komercine paslaptimi pripažino viešą ir lengvai prieinamą informaciją. Atsakovų pateikti argumentai dėl ginčo informacijos viešumo arba lengvo prieinamumo, taip pat dėl ginčo informacijos tapimo neatskiriama atsakovų įgūdžių bei gebėjimų dalimi apima ne ginčo informacijos visumą, bet tik atskirus jos elementus arba iš viso yra nesusijusi su ginčo informacija. Teismas tiksliai nustatė, kad ieškovė savo teisių pažeidimą siejo su 4 grupėmis duomenų, sudarančių jos komercinę paslaptį vykdomoje vaistų lygiagretaus importo veikloje: 1) ieškovės vaistų pelningumas; 2) ieškovės EEE valstybių tiekėjų kainų duomenų bazė; 3) ieškovės tiekėjų sąrašai su komercinėmis sąlygomis ir kitais duomenimis; 4) ieškovės atliekami Lietuvos vaistų rinkos tyrimai. Šias informacijos grupes sudaro įvairūs informacijos elementai (dalys), kurių dalis yra vieši, dalis – slapti, pvz., ieškovės vaistų pelningumo informaciją sudaro: 1) informacija apie tai, kokius vaistus ieškovė lygiagrečiai importuoja (viešas elementas), ir 2) informacija apie tai, kokie šių importuojamų vaistų rezultatai (pelningumas) (slaptas elementas); ieškovės EEE valstybių tiekėjų kainų duomenų bazę sudaro: 1) ne tik tiekėjų ir vaistų pavadinimai (viešas elementas), bet ir 2) duomenys apie tai, kokie tiekėjai turi atskirą vaistą, kokios šį vaistą prekyboje turinčių tiekėjų kainos, kurio tiekėjo šio vaisto kaina geriausia (slaptas elementas); ieškovės tiekėjų (kontrahentų) sąrašai apima: 1) ne tik duomenis apie tiekėjo (kontrahento) pavadinimą, adresą, bendrus kontaktus, licencijos numerį (viešas elementas), bet ir 2) informaciją apie kontrahentų patikimumą, komercines sąlygas (atsiskaitymo ir pristatymo sąlygas), atitiktį kokybės reikalavimams, sutarčių vykdymo patirtį, asmenų, turinčių teisę priimti verslo sprendimus, vardus, pavardes ir kontaktus (slaptas elementas). Nurodytos informacijos, sudarančios ieškovės komercinę paslaptį, slaptų elementų nėra atsakovų viešai skelbiamuose šaltiniuose.

38.3. Teismas padarė pagrįstą išvadą, kad dėl slaptų ginčo informaciją sudarančių elementų atskleidimo ir panaudojimo, o ne dėl atsakovų gebėjimų ar įgūdžių atsakovė galėjo identifikuoti neatliekant jokių tyrimų ar apklausų, kurie 50 vaistų iš 413 ieškovės importuojamų vaistų pelningiausi ir kurie EEE tiekėjai tuos 50 vaistų gali pateikti geriausiomis kainomis, lyginant su kitais EEE tiekėjais.

38.4. Teismas, pripažindamas ieškovės kainų duomenų bazėje ir tiekėjų duomenų bazėje sukaupą informaciją apie tiekėjus patenkančią į komercinės paslapties apibrėžtį, nenukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. gruodžio 22 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. e3K-3-357-611/2020 suformuluotų taisyklių, nes nustatė, kad duomenis apie tiekėjus sudaro ne tik vieši duomenys (pavadinimas ir pan.), bet ir nevieši duomenys, kurie ieškovei suteikė 4–7 metų laiko pranašumą prieš tokios informacijos neturinčius importuotojus.

38.5. Teismas pagrįstai nusprendė, kad ginčo informacijos slaptumą ieškovė saugojo protingomis pastangomis ir ieškovė atsakovams neatskleidė komercinę paslaptį sudarančios informacijos apie lygiagretaus importo veiklą. Teismas nustatė, kad ieškovė įtraukė informaciją, dėl kurios atskleidimo ir panaudojimo kilo ginčas (ieškovės naudojamų ir sukurtų duomenų bazių informaciją, sutarčių komercines sąlygas, informaciją apie pardavimus, pardavimų finansinius buhalterinius duomenis, neviešą informaciją apie tiekėjus ir klientus ir pan.), į 2014 m. gegužės 2 d. komercinio paslaptčių sąrašo 2–3, 14–16 ir 23 punktus, supažindino atsakovus G. B.-S. ir H. S. su šiuo sąrašu, sudarė susitarimus su darbuotojais dėl konfidencialios informacijos apsaugos, organizacinėmis, techninėmis ir fizinėmis priemonėmis saugojo informacijos slaptumą (prisijungimo slaptažodžiai, žymos „Konfidencialu“ ir kt.). Atsakovų nurodomu 2019 m. gruodžio 10 d. el. laišku ieškovė neperdavė komercinę paslaptį sudarančios informacijos apie lygiagrečiai importuojamus vaistus, nes šio laiško turinys atskleidžia, kad prie laiško pridėtoje lentelėje ieškovė pateikė ne lygiagrečiai importuojamų vaistų sąrašą, o vardinį vaistinių preparatų likučių sąrašą, siūlydama juos įsigyti atsakovui H. S. Vardiniai vaistai nėra susiję su lygiagrečiai importuojamais vaistiniais preparatais atsižvelgiant į Farmacijos įstatymo 2 straipsnio 72 dalyje pateiktą vardinio vaistinio preparato apibrėžimą ir 8 straipsnio 1 ir 3 dalyse aprašytus lygiagrečiai importuojamų vaistų ir vardinį vaistinių preparatų tiekimo būdus, įsigijimo ir importo taisykles.

38.6. KPTAI reguliavimas bei nustatyti pažeistų teisių gynbos būdai nepažeidžia lygiagretaus importo veiklos teisinio reguliavimo Europos Sąjungos mastu bei atsakovų teisės vykdyti ūkinę komercinę veiklą, nes yra nustatyti įstatymu ir taikomi tik tiek, kiek susiję su pasisavinta komercine paslaptimi, o ne visa veikla. 2016 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/943 dėl neatskleistos praktinės patirties ir verslo informacijos (komercinių paslaptčių) apsaugos nuo neteisėto jų gavimo, naudojimo ir atskleidimo (toliau – Komercinių paslaptčių direktyva) 12 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose nustatyti draudimai ir taisomosios priemonės atitinka KPTAI 7 straipsnio 1 dalies 1–2 punktuose nustatytas priemones. Sankcijos, kuriomis siekiama pašalinti sąžiningos konkurencijos pažeidimus, negali būti pripažintos ribojančiomis konkurenciją. Atskleidus komercinę paslaptį, sankcijų taikymas nėra laikomas Europos Sąjungos teisės laisvo prekių judėjimo pažeidimu. Lietuvos teisės aktai KPTAI yra suderinti su Europos Sąjungos teise ir neriboja laisvo prekių judėjimo lygiagretaus importo srityje. Todėl pagrindo kreiptis į Teisingumo Teismą nėra.

38.7. Teismas, taikydamas pažeistų teisių gynbos priemones, nustatinėjo KPTAI 6 straipsnio 4 dalies ir 7 straipsnio 4 dalies aplinkybes, įvertino ieškovės išlaidas komercinei paslaptčiai sukurti, atsakovės veiksmus, atliktus gaunant ir naudojant ieškovės komercinę paslaptį konkuruojančiai veiklai vykdyti, priemones, kurių ėmėsi ieškovė komercinei paslaptčiai apsaugoti, komercinės paslapties atskleidimo ir panaudojimo poveikį ieškovei, t. y. prarastas pajamas, ir ieškovės atskleistus tokių gynbos priemonių taikymo interesus, nurodytus ieškinyje, taip pat pačių atsakovų veiksmus, kad atsakovas naudojosi kainų bazės duomenimis, tiekėjų sąrašuose nurodytais atsakingų asmenų kontaktais, jokių savarankiškų tiekėjų paieškų, užklausų, tyrimų neatliko. Atsakovai nepateikia jokių argumentų, kad pritaikytos priemonės yra neproporcingos. Be to, nors KPTAI 7 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad teismas atsakovo prašymu gali nustatyti KPTAI 7 straipsnio 1 dalies 1–2 punktuose nurodytų teisių gynimo būdų taikymo terminą, atsakovai tokio prašymo nepateikė, viso bylos nagrinėjimo metu neteikė jokių argumentų dėl ieškovės prašomų taikyti gynbos būdų neproporcingumo, protingumo principo pažeidimo.

38.8. Teismo nustatytos aplinkybės dėl ieškovės patirtų tikėtinų nuostolių dydžio nesudarė pagrindo mažinti teismui netesybas savo iniciatyva, nes: 1) ieškovės pagrįsti nuostoliai reikšmingai viršijo netesybas, todėl teismas nenukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. spalio 12 d. nutartyje civilinėje byloje [Nr. 3K-7-304/2007](#) suformuluotų taisyklių; 2) atsakovai viso proceso metu neteikė jokių argumentuotų prašymų dėl netesybų mažinimo. Be to, atsakovai netesybas yra sumokėję, o tiek [CK 6.73 straipsnio](#) 2 dalis, tiek [CK 6.258 straipsnio](#) 3 dalis nustato, kad netesybos nenašamos, kai jos jau sumokėtos. Kai netesybų mažinimo klausimas atsakovų nebuvo keliamas viso ginčo iš esmės nagrinėjimo teisme metu, o atsakovai yra sumokėję netesybas, netesybų mažinimas negalimas.

38.9. Atsakovai viso proceso metu neįrodinėjo aplinkybių, kurių pagrindu teismas galėtų diferencijuoti atsakovų atsakomybę, todėl teismas pagrįstai atsakovų atsakomybės nediferencijavo ir nusprendė, kad atsakovai H. S. ir G. B.-S. veikė bendrai. Be to, atsakovų kasaciniame skunde naujų faktų nurodymas, kad atsakovė G. B.-S. iš viso nedalyvavo lygiagretaus importo veikloje, yra negalimas.

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl informacijos pripažinimo komercine paslaptimi

39. [CK 1.116 straipsnio](#) 1 dalyje apibrėžta komercinės paslapties sąvoka, pateikti kriterijai, keliami informacijai, kad ši būtų kvalifikuojama ir saugoma kaip komercinė paslaptis. Pagal [CK 1.116 straipsnio](#) 1 dalį informacija laikoma komercine paslaptimi, jeigu atitinka visus šiuos požymius: 1) yra slapta, t. y. ji, kaip visuma, arba tiksliai jos sudėtis ir sudedamųjų dalių konfigūracija apskritai nežinoma arba jos negalima lengvai gauti toje aplinkoje, kurioje paprastai dirbama su tokia informacija; 2) turi tikros ar potencialios komercinės vertės, nes yra slapta; 3) šią informaciją teisėtai valdantis asmuo imasi protingų veiksmų, atsižvelgdamas į aplinkybes, kad ją išlaikytų slapta.
40. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, aiškindamas pirmiau nurodytą [CK 1.116 straipsnio](#) 1 dalies nuostatą (tiek iki 2018 m. gegužės 31 d. galiojusią, tiek nuo 2018 m. birželio 1 d. galiojančią [CK](#) šio straipsnio redakciją, priėmus pakeitimus, įgyvendinant Komercinių paslapčių direktyvą), yra pažymėjęs, kad informacijai, kuri gali būti pripažinta komercine paslaptimi, iš esmės keliami trys reikalavimai: slaptumas, vertingumas ir protingos pastangos, nukreiptos šiai informacijai išsaugoti (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. vasario 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-6-706/2016, 38 punktas; 2022 m. lapkričio 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-258-823/2022, 43 punktas).
41. Kasacinio teismo praktikoje išaiškinta, kad slaptumas ir vertingumas aiškinami kartu, nes informacija turi komercinę vertę dėl to, kad jos nežino tretieji asmenys, o ją turinčiam asmeniui ši informacija sukuria konkurencinį pranašumą prieš kitus rinkos dalyvius. Taigi tam, kad informacija sudarytų komercinę paslaptį, nepakanka, kad ji būtų tik slapta, – tokios informacijos turėtojas turi turėti verslo privatumą, gamybinio pranašumo, finansinės naudos ir kita (pirmiau nurodyta kasacinio teismo nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-7-6-706/2016](#), 38 punktas).
42. Pagal [CK 1.116 straipsnio](#) 2 dalį komercine paslaptimi nelaikoma, be kita ko, informacija, kuri yra konfidenciali, bet neatitinka komercinės paslapties požymių; informacija, kuri jos turėtojo nurodoma kaip konfidenciali, tačiau yra akivaizdi (plačiai žinoma), viešai paskelbta arba lengvai gaunama toje aplinkoje, kurioje paprastai dirbama su tokia informacija; informacija, kuri įprastomis darbo aplinkybėmis tampa darbuotojų sąžiningai įgyta patirtimi, įgūdžiais, gebėjimais ar žiniomis.
43. Nurodytas teisinis reguliavimas siejasi su kasacinio teismo išaiškinimais, kad teisinė konfidencialios informacijos kategorija yra platesnė už teisinę komercinės paslapties kategoriją, taigi komercinės paslaptys yra viena iš konfidencialios informacijos rūšių. Informacija, kuri neatitinka komercinės paslapties keliamų reikalavimų, gali patekti į konfidencialios informacijos sąvoką ir šiuo pagrindu būti saugoma. Duomenys, sudarantys konfidencialios informacijos turinį, ne visuomet yra komercinė paslaptis. Pareiga saugoti konfidencialią informaciją paprastai egzistuoja, kai ji nustatyta sutartyje, o pareiga saugoti komercinę paslaptį visų pirma kyla iš įstatymo (pirmiau nurodyta kasacinio teismo nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-6-706/2016, 50–51 punktai).
44. Nagrinėjamoje byloje ieškovė pareiškė ieškinį prašė, pripažinus, kad atsakovai H. S. ir G. B.-S. neteisėtai atskleidė, o atsakovė UAB „Ideal Trade Links“ neteisėtai pasinaudojo ieškovės komercine paslaptimi, taikyti atsakovams teisinę atsakomybę – iš atsakovų H. S. ir G. B.-S. priteisti netesybas, įpareigoti šiuos atsakovus nutraukti ieškovės patvirtintame komercinių paslapčių sąrašė nurodytos konfidencialios informacijos naudojimą, sunaikinti turimas ieškovei priklausančios konfidencialios informacijos kopijas, o atsakovę UAB „Ideal Trade Links“ įpareigoti nutraukti dalykinius santykius su atitinkamais tiekėjais ir uždrausti atsakovei pateikti Lietuvos rinkai su komercinės paslapties pažeidimu susijusius vaistinius preparatus.
45. Vertinant ieškovės reikalavimų pagrįstumą, visų pirma sprendžiamas, ar ieškovės nurodoma informacija pripažintina komercine paslaptimi. Ieškovė byloje įrodinėjo, kad jos komercinę paslaptį sudaro informacija, susijusi su jos vykdoma lygiagrečiaus vaistinių preparatų importo veikla: 1) ieškovės vaistų pelningumas (duomenų rinkinys apie kiekvieno ieškovės importuoto / importuojamo vaisto faktinius prekybos rezultatus); 2) ieškovės kaupiamas tiekėjų EEE valstybės kainų duomenų bazė (duomenų rinkinys apie didmeninių vaistų tiekėjų EEE valstybės turimus vaistus ir jų pardavimo komercines sąlygas); 3) ieškovės tiekėjų sąrašai su vaistų įsigijimo kainomis (ieškovės kontrahentų sąrašai su jų komercinėmis sąlygomis, t. y. kainomis, atsisakymo terminais, pristatymo terminais ir kt.); 4) ieškovės atlikti Lietuvos vaistų rinkos tyrimai (duomenų rinkinys apie tai, kokius vaistus galima sėkmingai lygiagrečiai importuoti į Lietuvą, t. y. Lietuvos vaistų rinkos konjunkтура, jos dalyvių prekybinės sąlygos).
46. Bylą nagrinėję teismai, vertindami, ar ieškovės nurodoma informacija laikytina komercine paslaptimi, laikėsi priešingų pozicijų. Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad informacija apie importuojamus vaistinius preparatus, jų likučius, tiekėjus yra vieša, todėl nepripažintina komercine paslaptimi. Apeliacinės instancijos teismas padarė priešingą išvadą, kad ieškovės nurodoma informacija atitinka [CK 1.116 straipsnio](#) 1 dalyje nustatytus kriterijus, todėl ją pripažino komercine paslaptimi.
47. Atsakovai kasaciniame skunde teigia, kad apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai ieškovės komercine paslaptimi pripažino informaciją, kuri yra: 1) viešai paskelbta (informacija apie importuotus vaistus, tiekėjus); 2) pačios ieškovės atskleista po darbo teisinių santykių pabaigos 2019 m. gruodžio 10 d. el. laišku atsakovui H. S. Atsakovų teigimu, informacija, susijusi su lygiagrečiaus vaistinių preparatų importo veikla, apskritai yra skelbiama viešai (vaisto tiekėjai ir jų duomenys, vaistų pelningumas (paklausa), kaina), todėl tokie duomenys neatitinka slaptumo požymio, vieno iš būtinojo komercinės paslapties kriterijaus. Teisėjų kolegija šiuos kasacinio skundo argumentus pripažįsta teisiškai nepagrįstais.
48. Kaip jau nurodyta, pagal [CK 1.116 straipsnio](#) 1 dalies nuostatą, komercine paslaptimi gali būti pripažįstama tiek konkreti informacija (tiksliai jos sudėtis ir sudedamųjų dalių kombinacija), tiek informacijos visuma, jei ji yra slapta, turinti komercinę vertę, tinkamai saugoma.
49. Iš apeliacinės instancijos teismo motyvų matyti, kad teismas išvadą, jog ieškovės nurodoma informacija, susijusi su jos vykdoma lygiagrečiaus vaistinių preparatų importo veikla, laikytina komercine paslaptimi, padarė remdamasis tokiais esminėmis nustatytais aplinkybėmis: 1) ieškovė turėjo patvirtintą komercinių paslapčių sąrašą, su kuriuo atsakovai H. S. ir G. B.-S. buvo supažindinti; 2) atskirais susitarimais atsakovai įsipareigojo užtikrinti ieškovės komercinių paslapčių saugojimą (2014 m. balandžio 1 d. ieškovės ir atsakovės G. B.-S. konfidencialumo sutartis, 2014 m. gegužės 2 d. ieškovės ir atsakovo H. S. konfidencialumo nekonkuravimo sutartis); 3) ieškovė taip pat ėmėsi organizacinių priemonių informacijos apsaugai (pvz., prisijungimo slaptažodžiai), 4) ieškovės saugoma informacija turi komercinę vertę, leidžia jai veikti pelningai, sukuria konkurencinį pranašumą prieš konkurentus, nežinančius tokios informacijos.
50. Bylos duomenimis, 2014 m. balandžio 1 d. ieškovės ir atsakovės G. B.-S. sudarytos konfidencialumo sutarties ir 2014 m. gegužės 2 d. ieškovės ir atsakovo H. S. sudarytos konfidencialumo nekonkuravimo sutarties 1.2 punktuose apibrėžta, kad komercine (gamybine) paslaptimi yra laikoma darbdavės turima ir sukaupta praktinė patirtis ir konfidenciali informacija, apimanti tiekėjo ir kliento informaciją bei intelektinę

nuosavybę, tokią kaip kainų duomenų bazė. Šių sutarčių 2.1 punktu atsakovai įsipareigojo saugoti komercines paslaptis darbo santykių laikotarpiu ir dvejus metus po darbo sutarties nutraukimo.

51. Byloje nėra ginčo, kad ieškovė turėjo patvirtintą komercinių paslaptčių sąrašą, kurio turinys atsakovams H. S. ir G. B.-S. buvo žinomas. Kaip nustatyta bylą nagrinėjusių teismų, šį sąrašą patvirtino pati atsakovė G. B.-S., kaip direktorė, o atsakovas H. S. pasirašytinai susipažino su juo.
52. Ieškovės patvirtinto komercinių paslaptčių sąrašo 2 punkte nustatyta, kad ieškovės komercinė paslaptimi yra laikoma: visa informacija apie įmonės klientus, tiekėjus ir verslo partnerius (faktinius (esamus) ar potencialius, jų kontaktinius duomenis ir rekvizitus, išskyrus pagal įstatymus viešai skelbiamus duomenis); informacija apie įmonės teikiamų bei įsigyjamų paslaugų ar produktų savikainą (oficialios pardavimų kainos yra laikomos vieša informacija) (3 punktas); informacija apie įmonėje taikomą teikiamų paslaugų kainų apskaičiavimo metodiką bei įmonės naudojamą nuolaidų sistemą (4 punktas); informacija apie įmonės gaunamus ir mokamus mokėjimus kitiems juridiniams ar fiziniams asmenims (14 punktas); informacija apie įmonės verslo, pardavimų, rinkodaros, techninę, finansinę, buhalterinę ir teisinę informaciją, gautus pasiūlymus (15 punktas); informacija apie įmonės sudarytas, sudaromas ar ateityje planuojamas sudaryti sutartis, sutarčių sąlygas (kaina, atsiskaitymo tvarka, prekių ir paslaugų teikimo terminai bei tvarka) (16 punktas); įmonės naudojamos ir sukurtos duomenų bazės, jų struktūra, duomenys (23 punktas) ir kt.
53. Kasacinis teismas, sprenddamas dėl tam tikros informacijos pripažinimo komercine paslaptimi, yra pažymėjęs, kad duomenys apie klientus saugotini kaip komercinė paslaptis, jeigu tai yra informacija, kur, be klientų pavadinimo, esama kitokios informacijos, viešai neprieinamos, kaip, pvz., kontaktiniai asmenys, sprendimus priimančios asmenys, susiklostę verslo papročiai, techninė informacija, padedanti vykdyti veiklą, paslaugų ir jų kokybės reikalavimai, planuojami projektai, mokumas ir kt. (pirmiau nurodyta kasacinio teismo nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-6-706/2016, 45 punktas). Pasisakydamas dėl duomenų apie tiekėjus apsaugos, kasacinis teismas nurodė, kad informacija apie žaliavų tiekėjus galėtų būti vertinama kaip sudaranti komercinę paslaptį, jeigu ją sudarytų ne tik tiekėjų pavadinimai, bet ir kitokia nevieša informacija apie juos, suteikianti tokią informaciją turinčiam subjektui komercinį pranašumą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. gruodžio 22 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-357-611/2020](#), 65 punktas).
54. Nurodyti kasacinio teismo išaiškinimai suponuoja, kad tokie duomenys, kaip tiekėjų, importuojamų vaistinių preparatų pavadinimai, oficialiai skelbiamos kainos, kurie patys savaime yra viešai prieinami, nevertintini kaip komercinė paslaptis. Šiuo atveju, atsižvelgiant į ieškovės komercinių paslaptčių sąrašo turinį, kuriame yra apibrėžta, kokia konkreči informacija yra laikoma komercine paslaptimi, atskirai išskiriant, kokie duomenys yra vieši, todėl nesaugomi, darytina išvada, kad ieškovė įvertino, jog tam tikra dalis jos turimos informacijos pavienių duomenų (pvz., viešai skelbiami tiekėjų, importuojamų vaistinių preparatų pavadinimai, oficialios kainos) yra vieša, todėl jos ir pati nelaikė komercine paslaptimi.
55. Tačiau, pritariant ieškovės atsiliepime į kasacinį skundą nurodytiems argumentams, pažymėtina, kad tai, jog dalis ieškovės turimos informacijos, susijusios su vykdoma lygiagretaus importo vaistinių preparatų veikla (tiekėjų, importuojamų vaistinių preparatų pavadinimai ar kiti duomenys, oficialios kainos), yra pasiekama viešai prieinamomis priemonėmis, savaime nepaneigia galimybės, jog tokie duomenys kartu su kita papildoma informacija, kaip visuma, gali būti laikomi komercine paslaptimi, jei atitinka [CK 1.116](#) straipsnio 1 dalyje įtvirtintus kriterijus.
56. Kaip minėta, informacijos slaptumas savaime nesudaro pagrindo ją vertinti kaip komercinę paslaptį. Komercinės paslapties slaptumo kriterijų būtina vertinti kartu su vertingumo kriterijumi. Apeliacinės instancijos teismas ieškovės turimos informacijos vertingumą siejo su byloje nustatytais aplinkybėmis, kad, būtent atsakovams H. S. ir G. B.-S. 2019 m. pabaigoje nutraukus darbo teisinius santykius su ieškove ir įsidarbinus pas atsakovę UAB „Ideal Trade Links“, ši pakeitė veiklos pobūdį ir ėmėsi lygiagretaus vaistinių preparatų importo veiklos, gavo 60 leidimų vaistų lygiagrečiam importui, iš kurių 51 vaistinis preparatas sutapo su ieškovės pelningiausiais vaistiniais preparatais, tiekėjais ir 77 proc. eksporto valstybių. Teismas taip pat nustatė, kad per 5 mėnesius atsakovė UAB „Ideal Trade Links“, turėdama 2–3 darbuotojus, lygiagretaus vaistinių preparatų importo veikloje pasiekė tokią apimtį, kurią pasiekti ieškovei prireikė 4–7 metų, turint 8–10 darbuotojų, o ieškovės 2020 m. pajamos iš lygiagretaus importo veiklos, lyginant jas su 2019 m., sumažėjo 600 000 Eur.
57. Teisėjų kolegija konstatuoja, kad apeliacinės instancijos teismas, įvertinęs ieškovės nurodomas aplinkybes ir bylos įrodymus, susijusius su ieškovės turima informacija apie lygiagretaus vaistinių preparatų importo veiklą, t. y. duomenų rinkinius apie ieškovės klientus, importuojamų vaistų pardavimų kainas, rinkodarą, nustatęs ir išanalizavęs faktines aplinkybes, susijusias su atsakovės UAB „Ideal Trade Links“ veikla, atsakovams H. S. ir G. B.-S. nutraukus darbo teisinius santykius su ieškove, šios veiklos rezultatais, be kita ko, finansinius duomenis, padarė pagrįstą išvadą, jog ši informacija, kaip visuma, turi komercinę vertę dėl to, kad jos nežino tretieji asmenys, o ją turinčiam asmeniui – ieškovei ši informacija sukuria konkurencinį pranašumą prieš kitus rinkos dalyvius.
58. Atsakovai, kasaciniame skunde teigdami, jog duomenys apie importuotus vaistus ir tiekėjus neturi komercinės vertės, akcentuoja su lygiagretaus vaistinių preparatų importo veikla susijusios informacijos viešumą apskritai. Dėl to atskirai pažymėtina, kad ieškovės byloje įrodinėtas pelningumas iš šios veiklos, aplinkybė, kad, kaip buvo įrodinėjama šioje byloje, Lietuvoje tokią veiklą vykdo tik virš dvidešimties bendrovių, taip pat statistiniai duomenys dėl ieškovės, atsakovės ir kitų bendrovių paraleliniam importui registruotų vaistų atitinkamų skaičių bei šių skaičių kitimas pirmaisiais bei tolimesniais veiklos metais leidžia spręsti egzistuojant atitinkamos informacijos visumą, leidžiančią pelningai užsiimti lygiagretaus vaistų importo veikla.
59. Lygiagretaus vaistų importo veikla pelningai užsiimančiam subjektui svarbu žinoti: 1) kokie vaistai bei koks jų kiekis ir už kokią kainą turės paklausą importo valstybėje; 2) kokiose valstybėse atitinkamos vaisto galima įsigyti pigiau; 3) koki valstia labiausiai apsinaudas importuoti iš atitinkamos valstybės, atsižvelgiant, be kita ko, į paties vaisto, transporto, perkavimų ir kitas galimas sąnaudas; 4) kokios yra kitos reikšmingos praktinės sąlygos, pavyzdžiui, kuris tiekėjas siūlo palankesnes atsiskaitymo sąlygas – ilgesnį mokėjimo atidėjimo trukmę ar kt. Vykdam tą veiklą, ilgainiui renkamų ir sisteminamų duomenų visuma ir šių duomenų pagrindu gauto rezultato komercinė vertė didėja. Kaip ir bet kurio kito kiekybinio tyrimo atveju, kuo ilgesnė tyrimo trukmė ir didesnė jo intensyvumas, tuo įprastai yra geresnis duomenų statistinis patikimumas, galimybė jų pagrindu kurti prognozes. Taigi žinojimas tam tikros informacijos padeda pasiekti geresnį rezultatą ir (ar) sutaupyti išteklių, kuriuos tektų skirti bandymams ir klaidoms.
60. Nors atsakovai kasaciniame skunde remiasi argumentu, kad informacija apie importuotus vaistus ir tiekėjus yra vieša, tačiau iš esmės nepaneigia viso bylos proceso metu ieškovės nuosekliai įrodinėjamos aplinkybės, kad būtent pačios ieškovės vykdytos veiklos pagrindu surinkti ir susisteminti duomenų rinkiniai apie ieškovės tiekėjus, importuojamų vaistų pardavimų kainas, rinkodarą, informaciją, susijusi su komercinėmis sąlygomis, ieškovei sudarant sutartis su tiekėjais, prekybos rezultatais, nebuvo viešai prieinami, priešingai, buvo ieškovės saugomi. Byloje teismų nustatytos faktinės aplinkybės nepatvirtina atsakovų pozicijos, kad ieškovės visa turima informacija, susijusi su lygiagretaus vaistinių preparatų importo veikla, gali būti lengvai gaunama iš viešų informacijos šaltinių, taip per tokį patį laikotarpį pasiekiant analogiškų rezultatų.
61. Atsakovai, nesutikdami su apeliacinės instancijos teismo sprendimu, taip pat teigia, kad net ir nevieši viešos informacijos rinkiniai negali būti laikomi komercine paslaptimi, nes informacijos rinkimas, sisteminimas ir analizė yra atsakovų neatsiejama gebėjimų dalis ([CK 1.116](#) straipsnio 2 dalies 3 punktas). Atsakovai akcentuoja, kad pirmosios instancijos teismas teisingai pripažino, jog informacija, kurią ieškovė supranta kaip konfidencialią, yra geroji praktika, vadybos metodai, patirtis, kurią darbuotojai pasibaigus darbo santykiams gali naudoti savo naudai ir interesams.
62. Sutiktina, kad informacija, kuri įprastomis darbo aplinkybėmis tampa darbuotojų sąžiningai įgyta patirtimi, įgūdžiais, gebėjimais ar žiniomis, nelaikoma komercine paslaptimi ([CK 1.116](#) straipsnio 2 dalis, KPTAI 1 straipsnio 3 dalies 3 punktas). Komercinių paslaptčių direktyvos preambulos 14 punkte taip pat pažymėta, kad į komercinės paslapties apibrėžtį neįtraukiama nereikšminga informacija ir patirtis bei gebėjimai,

kurių įgyja darbuotojai įprastai dirbdami, taip pat informacija, kurią paprastai žino arba kurią gali lengvai gauti asmenys toje aplinkoje, kurioje paprastai dirbama su atitinkamos rūšies informacija.

63. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra nurodęs, kad tokią įmonės informaciją, kai su ja yra susipažįstama ir ji tampa neatsiejama darbuotojų gebėjimų, įgūdžių bei žinių dalimi (pvz., įmonėje taikoma geroji praktika, vadybos metodai, darbo su klientais metodai, derybų vedimo būdai ir kt.), darbuotojai privalo laikytis pareigos saugoti tik tol, kol dirba įmonėje, kurioje ją sužinojo. Pasibaigus darbo santykiams, buvę darbuotojai gali be jokių apribojimų naudoti gautą aptariamą rūšies informaciją savo naudai ir interesais (pirmiau nurodyta kasacinio teismo nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-7-6-706/2016](#), 49.2 punktas).
64. Atsižvelgiant į nurodytą teisinį reguliavimą ir kasacinio teismo praktiką, įmonės komercinė paslaptimi nelaikytina nereikšminga informacija, taip pat informacija apie įmonėje taikomus veiklos organizavimo procesus, kurią darbuotojai sužino ir naudoja dirbdami toje įmonėje. Tačiau šiuo atveju, teisėjų kolegijos vertinimu, ieškovės, kaip darbdavės, turima informacijos visuma apie tiekėjus, vaistus, kainas, komercines sąlygas ir pan., kuri leidžia konkuruoti su analogiškoje veiklos srityje veikiančiais subjektais, kurie tokios informacijos neturi, nesudaro pagrindo tokią informaciją vertinti kaip nereikšmingą ar juolab kaip darbuotojų įgytą patirtį, kaip nurodė atsakovai ir pirmosios instancijos teismas priimtame sprendime. Taigi, atsakovų argumentas dėl aptariamą ieškovės informacijos priskyrimo darbuotojų patirčiai atmetinas kaip nepagrįstas.
65. Pasisakant dėl asmens, valdančio informaciją, kuri sudaro komercinę paslaptį, veiksmų išlaikyti šią informaciją slapta, atkreiptinas dėmesys, kad tiek pirmosios, tiek apeliacinės instancijos teismai, įvertinę bylos medžiagą, padarė analogiškas išvadas, jog ieškovė, patvirtindama komercinių paslaptčių sąrašą, sudarydama su darbuotojais susitarimus dėl komercinių paslaptčių apsaugos, nutraukiant darbo teisinius santykius su darbuotojais, vadovo įsakymais įpareigodama grąžinti darbo priemones, kuriose galėjo būti informacijos, sudarančios komercinę paslaptį, ėmėsi protingų pastangų apsaugoti savo turimą komercinių paslaptčių sąrašą nurodytą informaciją ([CK 1.116](#) straipsnio 1 dalies 3 punktas).
66. Atsakovai kasaciniame skunde nurodydami, kad ieškovė pati atskleidė jiems informaciją, kurią laikė savo komercinė paslaptimi, iš esmės teigia, jog ieškovė nesėmė protingų pastangų siekdama saugoti aptariamą informaciją. Jie teigia, kad atsakovui H. S. po darbo teisinių santykių pabaigos ieškovės direktorius, 2019 m. gruodžio 10 d. elektroniniu laišku atsiųsdamas lentelę su tam tikrais vaistiniais preparatais ir tiekėjais, atskleidė komercinę paslaptį.
67. Bylą nagrinėjant pirmosios instancijos teisme atsakovai atsiliepime į ieškinį nurodyto elektroninio laiško reikšmę aiškino kaip ieškovės žinojimą apie atsakovės ketinimą vykdyti didmeninio vaistinių preparatų platinimo veiklą. Bylą nagrinėjant apeliacinės instancijos teisme atsiliepime į apeliacinį skundą atsakovai teigė, kad minėtu laišku ieškovė siekė nutraukti prekybą vardinais vaistais (pavieniam pacientui būtinas neregistruotas vaistinis preparatas, tiekiamas į Lietuvos Respubliką remiantis to paciento gydytojo paskyrimu, patektu sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka, ir skirtas vartoti tiesiogiai šiam gydytojui atsakant (Farmacijos įstatymo 2 straipsnio 72 dalis)) ir pasiūlė atsakovei UAB „Ideal Trade Links“ perimti šią veiklą. Teisėjų kolegijos vertinimu, toks atsakovų argumentų prieštaravimas patvirtina atsakovų pozicijos nenuoseklumą ir, atsižvelgiant į pirmiau nurodytą aplinkybių visumą, nesuteikia pagrindo daryti išvadą, kad pati ieškovė jos komercinę paslaptį sudarančią informaciją perdavė atsakovams ir tokiu būdu nepagrindė protingų pastangų šiai informacijai saugoti.
68. Šiame kontekste taip pat paminėtina, kad atsakovai kasaciniame skunde neginčija apeliacinės instancijos teismo išvadų, jog ieškovės ir atsakovės UAB „Ideal Trade Links“ 2018 m. vasario 15 d. jungtinės veiklos sutartis neapima šalių bendradarbiavimo ginčijamoje vaistinių preparatų lygiagretaus importo srityje, o 2019 m. spalio 22 d. ketinimų protokole ieškovės direktorius siūlė atsakovams H. S. ir G. B.-S. perimti atskiras farmacinės veiklas, nurodydamas, kad lygiagretaus vaistinių preparatų importo veikla nebus perleista.
69. Atsižvelgdama į nurodytas aplinkybes, teisėjų kolegija konstatuoja, kad apeliacinės instancijos teismas, įvertinęs byloje pateiktus įrodymus, bylos šalių procesiniuose dokumentuose nurodytas aplinkybes ir nustatęs ieškovės komercinių paslaptčių sąrašą nurodytos informacijos, susijusios su lygiagretaus vaistinių preparatų importo veikla, atitikti [CK 1.116 straipsnio](#) 1 dalyje nustatytiems kriterijams, pagrįstai pripažino šią informaciją ieškovės komercinė paslaptimi.

Dėl komercinės paslapties atskleidimo ir naudojimo pripažinimo neteisėtu

70. KPTAI 4 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad komercinės paslapties naudojimas arba atskleidimas laikomi neteisėtais, jeigu ją be komercinės paslapties turėtojo sutikimo naudoja arba atskleidžia asmuo, kuris padarė kurį nors iš šių veiksmų: 1) neteisėtai gavo komercinę paslaptį; 2) pažeidė susitarimą dėl konfidencialios informacijos apsaugos arba kitą pareigą neatskleisti komercinės paslapties; 3) pažeidė pareigą riboti komercinės paslapties naudojimą.
71. Pagal KPTAI 4 straipsnio 4 dalį neteisėtu komercinės paslapties naudojimu taip pat laikoma su komercinės paslapties pažeidimu susijusių prekių gamyba, siūlymas ar pateikimas rinkai arba su komercinės paslapties pažeidimu susijusių prekių importas, eksportas arba laikymas šiais tikslais, kai tokią veiklą vykdančio asmens žinojo arba, atsižvelgiant į aplinkybes, turėjo žinoti, kad komercinė paslaptis buvo naudojama neteisėtai, kaip nurodyta KPTAI 4 straipsnio 2 dalyje.
72. Pirmosios instancijos teismas, įvertinęs atsakovų H. S. ir G. B.-S. darbo sutartis, sudarytas su ieškove, nustatė, kad atsakovai turėjo prieigą prie ieškovės informacijos, susijusios su lygiagretaus vaistinių preparatų importo veikla (šios veiklos organizavimu, klientų sąrašais, prekių kainomis). Atsižvelgdamas į nustatytas aplinkybes, kad atsakovė UAB „Ideal Trade Links“ nuo 2020 m. gavo importo leidimus 49 skirtingiems vaistiniams preparatams, iš kurių 26 vaistinių preparatų tiekėjai, 43 vaistinių preparatų pavadinimai sutapo su ieškovės tiekėjais ir vaistinių preparatų pavadinimais, teismas padarė išvadą, jog atsakovai H. S. ir G. B.-S., kurdami atsakovės UAB „Ideal Trade Links“ vaistų lygiagretaus vaistinių preparatų veiklos modelį, naudojosi ieškovės turima informacija, susijusia su šia veikla. Kita vertus, kaip minėta, teismas klaidingai šią informaciją pripažino tiesiog atsakovų, kaip darbuotojų, įgytą patirtimi ir žiniomis (žr. nutarties 61–64 punktus).
73. Apeliacinės instancijos teismas, atsižvelgdamas iš esmės į tas pačias aplinkybes, susijusias su tuo, kad, atsakovams H. S. ir G. B.-S. įsidarbinus pas atsakovę UAB „Ideal Trade Links“, ši gavo importo leidimus ieškovės pelningiausiems vaistiniams preparatams iš daugumos sutampančių valstybių ir tiekėjų, padarė išvadą, kad atsakovai H. S. ir G. B.-S. atskleidė ir naudojo ieškovės komercinę paslaptį sudarančią informaciją atsakovės UAB „Ideal Trade Links“ naujai pradėtai lygiagretaus vaistinių preparatų importo veiklai vykdyti.
74. Svarbu pažymėti, kad tiek pirmosios, tiek apeliacinės instancijos teismas nustatė, jog pats atsakovas H. S. pripažino naudojęsis ieškovės tiekėjų kontaktais, kai įsidarbino pas atsakovę UAB „Ideal Trade Links“. Atsakovai taip pat neginčija apeliacinės instancijos teismo nustatytos aplinkybės, kad jie nepateikė į bylą jokių įrodymų, patvirtinančių, jog atsakovė UAB „Ideal Trade Links“, pradėjusi lygiagretaus vaistinių preparatų importo veiklą, pati atliko tiekėjų paiešką, importuojamų vaistų rinkos analizę.
75. Teisėjų kolegijos vertinimu, nurodytos aplinkybės nesudaro pagrindo nesutikti su apeliacinės instancijos teismo išvada, kad atsakovė UAB „Ideal Trade Links“, pradėjusi vykdyti naują lygiagretaus vaistinių preparatų importo veiklą, nevykdė tiekėjų su geriausiais pasiūlymais paieškos, o naudojosi būtent ieškovės komercinių paslaptčių sąrašą nurodyta informacija. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad dėl neteisėto ieškovės komercinės paslapties atskleidimo ir naudojimo sprendžina dėl atsakovams taikytinos teisinės atsakomybės ir ieškovės teisių gynimo būdų.

76. [CK 1.116 straipsnio](#) 3 dalyje nustatyta, kad komercinių paslaptčių apsaugą nuo neteisėto gavimo, naudojimo ir atskleidimo nustato įstatymas. KPTAI, įtvirtinančio komercinių paslaptčių teisinę apsaugą nuo jų neteisėto gavimo, naudojimo ir atskleidimo, 5 straipsnio, reglamentuojančio komercinių paslaptčių turėtojų teisių gynimą, 1 dalyje nustatyta, jog komercinių paslaptčių turėtojai turi teisę į šio įstatymo 6, 7, 8 ir 9 straipsniuose nurodytus teisių gynimo būdus, kad apgintų savo teises nuo neteisėto jų komercinės paslapties gavimo, naudojimo arba atskleidimo arba užkirstų tam kelią. Tarp minėtų gynybos būdų yra komercinės paslapties naudojimo ar atskleidimo draudimas, su komercinės paslapties pažeidimu susijusių prekių importo draudimas, komercinę paslaptį fiksuojančių dokumentų sunaikinimas, žalos atlyginimas. Šiuose nacionaliniuose teisės aktuose – [CK](#) ir KPTAI išdėstytas teisinis reglamentavimas yra suderintas su Europos Sąjungos teisiniu reguliavimu – Komercinių paslaptčių direktyva.
77. Kadangi nagrinėjamoje byloje pagal pareikštą ieškinį dėl komercinės paslapties atskleidimo ir naudojimo atsakovai yra ieškovės buvę darbuotojai ir įmonė, į kurią šie darbuotojai perėjo dirbti, pažymėtina, kad, 2017 m. liepos 1 d. įsigaliojus naujos redakcijos Lietuvos Respublikos darbo kodeksui (toliau – [DK](#)), teisiskai reglamentuota darbo sutarties šalių teisė susitarti dėl konfidencialios informacijos apsaugos kaip dėl papildomos darbo sutarties sąlygos ir atitinkamai nustatyti teisinės pasekmės, pažeidus tokį susitarimą (susitarti dėl netesybų) ([DK 33 straipsnio](#) 3 dalis, 39 straipsnis). Vis dėlto pabrėžtina, kad darbuotojo pareiga saugoti komercinę paslaptį pirmiausia kyla dėl įstatymo reikalavimų ([CK 1.116 straipsnis](#), KPTAI 4 straipsnis, Konkurencijos įstatymo 15 straipsnio 4 dalis). Dėl to ir be jokių papildomų susitarimų darbuotojas privalo saugoti darbdavio informaciją, kuri atitinka komercinės paslapties kriterijus, o darbdavys turi teisę pasinaudoti pirmiau nurodytais įstatymuose nustatytais savo pažeistų teisių gynimo būdais.
78. Atsižvelgiant į nurodytą teisinį reglamentavimą, priklausomai nuo faktinių aplinkybių, asmenims, pažeidusiems draudimą atskleisti, naudoti informaciją, sudarančią kito subjekto komercinę paslaptį, gali būti taikoma tiek deliktinė, tiek sutartinė atsakomybė. Pažymėtina, kad dar iki KPTAI ir [CK 1.116 straipsnio](#) pakeitimų 2018 m. įsigaliojimo kasacinio teismo praktikoje buvo laikomasi analogiškos pozicijos, aiškinant teisinės atsakomybės taikymą pažeidus [CK](#) ir Konkurencijos įstatyme nustatytą draudimą atskleisti, įgyti, naudoti informaciją, sudarančią kito subjekto komercinę paslaptį (pirmiau nurodyta kasacinio teismo nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-6-706/2016, 66–84 punktai; 2018 m. spalio 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-7-238-378/2018, 44 punktas).
79. Nagrinėjamu atveju, kaip jau minėta, ieškovė pareikštų ieškinių prašė atsakovams taikyti mišraus pobūdžio teisinę atsakomybę. Ieškovės ir buvusių darbuotojų H. S. ir G. B.-S. sudarytų susitarimų, įtvirtinančių pareigas saugoti komercinę paslaptį, pagrindu prašė priteisti iš kiekvieno jų susitarimuose nustatytas netesybas – dvylikos darbuotojo vidutinių darbo užmokesčių baudas, taip pat taikyti KPTAI 7 straipsnio 1 dalies 1 ir 6 punktuose nustatytus teisių gynimo būdus – įpareigoti atsakovus nutraukti turimos ieškovei priklausančios konfidencialios informacijos, nurodytos 2014 m. gegužės 2 d. patvirtintame komercinių paslaptčių sąraše, naudojimą ir sunaikinti šios turimos informacijos kopijas. Atsakovei UAB „Ideal Trade Links“ ieškovė prašė taikyti KPTAI 7 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose nustatytus teisių gynimo būdus – įpareigoti atsakovę nutraukti ieškovei priklausančios komercinės paslapties naudojimą, nutraukiant dalykinius santykius su atitinkamais tiekėjais, ir uždrausti pateikti Lietuvos rinkai su komercinės paslapties pažeidimu susijusius vaistinius preparatus, įpareigojant kreiptis į Valstybinę vaistų kontrolės tarnybą prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos dėl šių vaistinių preparatų lygiagretaus importo leidimų galiojimo panaikinimo.
80. Atsižvelgdama į atsakovų kasacinio skundo argumentus, teisėjų kolegija atskirai pasisakys dėl ieškovės reikalavimų priteisti iš atsakovų H. S. ir G. B.-S. netesybas pagal šalių sudarytus susitarimus ir reikalavimų taikyti KPTAI 7 straipsnio 1 dalyje nustatytus teisių gynimo būdus.

Dėl netesybų pagal šalių sudarytus susitarimus dėl komercinių paslaptčių apsaugos

81. Nors pagal byloje nustatytus duomenis ieškovės ir atsakovų susitarimai dėl komercinės paslapties saugojimo sudaryti 2014 m. balandžio 1 d. ir gegužės 2 d., t. y. iki [DK](#) įsigaliojimo, tačiau atsakovų neteisėti veiksmai, pažeidžiant susitarimų įsipareigojimus, atlikti įsigaliojus [DK](#), todėl atliekant šalių elgesio teisinį įvertinimą, be kita ko, atsižvelgtina ir į [DK](#) normas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. lapkričio 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-291-684/2020, 25 punktas).
82. [DK](#) 39 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad darbo sutarties šalys gali susytgi dėl to, kad darbuotojas darbo sutarties vykdymo metu ir pasibaigus darbo sutarčiai asmeniniais ar komerciniais tikslais nenaudos ir kitiems asmenims neatskleis tam tikros iš darbdavio ar dėl atliktos darbo funkcijos gautos informacijos, kurią darbo sutarties šalys savo susitarime dėl konfidencialios informacijos apsaugos įvardys konfidencialia. Darbo sutarties šalys taip pat gali susitarti dėl netesybų už šio susitarimo nevykdymą ar netinkamą jo vykdymą ([DK](#) 39 straipsnio 2 dalis).
83. Susitarimas dėl konfidencialios informacijos apsaugos galioja vienus metus po darbo santykių pasibaigimo, jeigu darbo sutarties šalys nesusitaria dėl ilgesnio termino ([DK 39 straipsnio](#) 3 dalis). Panaši nuostata įtvirtinta ir Konkurencijos įstatymo 15 straipsnio 4 dalyje, kurioje nustatyta, kad asmenys, kuriems komercinė paslaptis tapo žinoma dėl jų darbo ar kitokių sutartinių santykių su ūkio subjektu, gali naudoti šią informaciją praėjus ne mažiau kaip vieniems metams nuo darbo ar kitokių sutartinių santykių pasibaigimo, jeigu įstatymuose ar sutartyje nenustatyta kitaip.
84. Kaip jau minėta, bylos duomenimis, 2014 m. gegužės 2 d. ieškovės ir atsakovo H. S. sudarytos konfidencialumo nekonkuravimo sutarties ir 2014 m. balandžio 1 d. ieškovės bei atsakovės G. B.-S. sudarytos konfidencialumo sutarties 2.1 punktais atsakovai, kaip darbuotojai, įsipareigojo užtikrinti ieškovės komercinių paslaptčių saugojimą darbo santykių laikotarpiu ir dvejus metus po darbo sutarčių nutraukimo. Sutarčių 3.2 punktuose šalys susitarė, kad, pažeidus susitarimą, darbdavė turi teisę taikyti 12 darbuotojo vidutinių darbo užmokesčių baudą, kuri laikoma minimaliais nuostoliais.
85. Apeliacinės instancijos teismas nustatė, kad atsakovo H. S. vieno mėnesio vidutinis darbo užmokestis buvo 4888,32 Eur, o atsakovės G. B.-S. – 4546,15 Eur. Atitinkamai teismas, konstatavęs, jog atsakovai pažeidė 2014 m. balandžio 1 d. ir gegužės 2 d. su buvusiu darbdave sudarytais susitarimais prisiemtus įsipareigojimus saugoti jos komercines paslaptis, nusprendė, kad pagal šiuos šalių susitarimus atsakovų H. S. ir G. B.-S. mokėtinos netesybos – 58 659,84 Eur ir 52 615,32 Eur.
86. Atsakovai, nesutikdami su teismo apskaičiuotomis ir priteistomis netesybomis, kasaciniame skunde nurodo, kad apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai nesprenė netesybų mažinimo klausimo, remdamasis tuo, jog atsakovai neginčijo susitarimo dėl netesybų, be to, priteisė netesybas iš atsakovų H. S. ir G. B.-S., nevertindamas atskirai kiekvieno iš jų veiksmų, prisidedant prie komercinės paslapties atskleidimo. Teisėjų kolegija šiuos atsakovų argumentus vertina kaip nepagrįstus.
87. [CK 6.71 straipsnio](#) 1 dalyje nustatyta, kad netesybos – tai įstatymų, sutarties ar teismo nustatyta pinigų suma, kurią skolininkas privalo sumokėti kreditoriui, jeigu prievolė neįvykdyta arba netinkamai įvykdyta (bauda, delspinigiai). Tais atvejais, kai netesybos aiškiai per didelės arba prievolė iš dalies įvykdyta, teismas gali netesybas sumažinti, tačiau tik tiek, kad jos netaptų mažesnės už nuostolius, patirtus dėl prievolės neįvykdymo ar netinkamo įvykdymo. Netesybos nemažinamos, kai jos jau sumokėtos ([CK 6.73 straipsnio](#) 2 dalis, 6.258 straipsnio 3 dalis).

88. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje išaiškinta, kad šalių susitarimu nustatytų netesybų tikslas – kompensuoti kreditoriaus galimus praradimus neįvykdžius sutartinių arba ikisutartinių įsipareigojimų ar juos įvykdžius netinkamai ([CK 6.71 straipsnis](#)), o šalių teisė iš anksto susitarti dėl netesybų reiškia tai, jog kreditoriui nereikia įrodinėti patirtų nuostolių dydžio, nes sutartimi sulgytos netesybos laikomos iš anksto nustatytais būsimais kreditoriaus nuostoliais, kurie pripažintini minimaliais nuostoliais. [CK 6.73 straipsnio](#) 1 dalyje, 6.258 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad netesybos įskaitomos į nuostolius. Tai reiškia, kad netesybos atlieka ne baudinę, o kompensuojamąją funkciją, jomis siekiama atlyginti nukentėjusiai šaliai nuostolius (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. balandžio 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e3K-3-95-313/2020](#), 51 punktas ir jame nurodyta teismų praktika; 2021 m. spalio 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e3K-3-240-916/2021](#), 28 punktas ir jame nurodyta kasacinio teismo praktika).
89. Kasacinio teismo praktikoje nurodoma, kad sutarties sąlygai dėl netesybų, kaip ir visai sutarčiai, taikomas sutarties laisvės principas, netesybų atveju reiškiantis, kad šalys laisvai savo nuožiūra gali nustatyti netesybas už bet kokią sutarties pažeidimą ir susitarti dėl abiem šalims priimtino jų dydžio, jei tai neprieštarauja imperatyviosioms įstatymo normoms ([CK 6.156, 6.157 straipsniai](#)). Teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią ([CK 6.189 straipsnio](#) 1 dalis). Tai reiškia, kad sutartį pažeidusi šalis sutartyje nustatytais atvejais privalo mokėti sutarto dydžio netesybas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. balandžio 13 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e3K-3-152-313/2018](#), 79 punktas). Nepaneigiant sutarties laisvės ir privalomumo šalims principų, ginčą nagrinėjančiam teismui suteikta tam tikra netesybų kontrolės funkcija: tais atvejais, kai netesybos yra aiškiai per didelės arba prievolė yra iš dalies įvykdyta, teismas gali netesybas sumažinti iki protingos sumos ([CK 6.73 straipsnio](#) 2 dalis, 6.258 straipsnio 3 dalis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. balandžio 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [3K-3-83-1075/2022](#), 41 punktas).
90. Nors šiuo atveju, teisėjų kolegijos vertinimu, galėtų būti keliamas klausimas dėl realių atsakovų H. S. ir G. B.-S. galimybių su ieškove derėtis, nustatant susitarimuose dėl komercinių paslapties saugojimo konkrečius netesybų dydžius, įvertinus atsakovų, kaip buvusių darbuotojų, statusą bei darbdavės ir darbuotojų derybinės galios pusiausvyrą, tačiau, kaip pažymėjo apeliacinės instancijos teismas, viso bylos nagrinėjimo proceso metu nei šiuo aspektu, nei kitokiais pagrindais atsakovai nereiškė jokių prieštaravimų, reikalaujimų dėl susitarimuose nustatytų netesybų dydžio. Vis dėlto, atsižvelgiant į pirmiau nurodytą teisinį reguliavimą ir teismų praktiką, teismas *ex officio* (pagal pareigas) turėtų spręsti dėl ieškovės prašomų priteisti netesybų mažinimo, jei šalių susitarimuose nustatytos netesybos būtų akivaizdžiai per didelės, neproporcingos, jų dydis prieštarautų protingumo, sąžiningumo principams.
91. Nesutiktina su atsakovų argumentu, kad apeliacinės instancijos teismas dėl netesybų mažinimo net nesprendė. Iš teismo sprendimo motyvų matyti, jog, vertindamas iš atsakovų priteistinių netesybų dydį, teismas atsižvelgė į ieškovės įrodinėtą sumažėjusių pajamų dydį (2020 metų pajamos iš lygiagreto importo veiklos, lyginant jas su 2019 metais, sumažėjo 600 000 Eur suma), ieškovės pateiktus skaičiavimus apie patirtas išlaidas informacijai, sudarančiai komercinę paslaptį, sukurti (mažiausiai 200 000 Eur).
92. Taip pat pažymėtina, kad nors byloje konstatuota, jog atsakovai neteisėtai atskleidė ir naudojo ieškovės komercinę paslaptį sudarančią informaciją, atsakovų procesinis elgesys viso bylos nagrinėjimo proceso metu laikantis priešingos pozicijos, neigiant savo atliktų veiksmų neteisėtumą ir tik kasaciniame teisme pradėjus kelti klausimą dėl netesybų dydžio, leidžia daryti labiau tikėtiną išvadą, jog, atsakovai, suprasdami ieškovės informacijos, sudarančios komercinę paslaptį, komercinę vertę, nekėlė klausimo dėl sutartinių netesybų dydžio.
93. Be to, iš teismo sprendimo motyvų matyti, kad teismas, įvertinęs visas byloje nustatytas aplinkybes, šalių pateiktus argumentus, bylos įrodymus, konstatavo abiejų atsakovų H. S. ir G. B.-S., buvusių ieškovės darbuotojų, neteisėtus veiksmus, veikiant kartu, atskleidžiant ir panaudojant ieškovės informaciją, sudarančią komercinę paslaptį, lygiagreto importu vaistinių preparatų importu veiklai vykdyti. Atitinkamai atmestinas kaip nepagrįstas atsakovų argumentas, kad apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai priteisė maksimalaus dydžio netesybas iš abiejų atsakovų, nenustatęs, ar abu, ar vienas iš jų atliko neteisėtus veiksmus.
94. Darytina išvada, kad apeliacinės instancijos teismas, nustatęs, jog ieškovės informacija, sudaranti komercinę paslaptį, buvo atskleista ir panaudota abiejų atsakovų bendrais neteisėtais veiksmais, įvertino ieškovės prašomų priteisti iš netesybų dydžius, nustatytus šalių susitarimuose, ir konstatavęs, jog nėra pagrindo spręsti, jog netesybų dydžiai yra aiškiai per dideli, neproporcingi, pagrįstai jų nemažino.

Dėl KPTAI 7 straipsnio 1 dalyje nustatytų komercinės paslapties turėtojo teisių gynimo būdų

95. KPTAI 7 straipsnio, įtvirtinančio komercinės paslapties turėtojo teisių gynimo būdus, 1 dalyje nustatyta, kad komercinės paslapties neteisėto gavimo, naudojimo ar atskleidimo atveju komercinės paslapties turėtojas turi teisę Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – [CPK](#)) nustatyta tvarka kreiptis į teismą dėl teisių gynimo ir reikalauti: 1) nutraukti arba uždrausti komercinės paslapties naudojimą ar atskleidimą; 2) uždrausti gaminti, siūlyti, pateikti rinkai ar naudoti su komercinės paslapties pažeidimu susijusias prekes arba jas importuoti, eksportuoti ar saugoti šiais tikslais; 3) atšaukti iš rinkos su komercinės paslapties pažeidimu susijusias prekes; 4) pašalinti su komercinės paslapties pažeidimu susijusių prekių savybę, dėl kurios pažeidžiama komercinė paslaptis; 5) sunaikinti su komercinės paslapties pažeidimu susijusias prekes arba jas pašalinti iš rinkos, jeigu pašalinimu nepažeidžiama komercinės paslapties apsauga; 6) sunaikinti visus arba dalį dokumentų, objektų, medžiagų ar elektroninių bylų, kuriuose yra arba kurie patys yra komercinė paslaptis, arba pateikti komercinės paslapties turėtojų visus arba dalį šių dokumentų, objektų, medžiagų ar elektroninių bylų; 7) atlyginti turtinę ir neturtinę žalą.
96. Pagal KPTAI 7 straipsnio 4 dalį teismas, sprenddamas dėl KPTAI 7 straipsnio 1 dalyje nurodytų teisių gynimo būdų taikymo ir jų proporcingumo, privalo atsižvelgti į konkrečias bylos aplinkybes, prirėkus ir į išvardytas KPTAI 6 straipsnio 4 dalyje aplinkybes, į kurias atsižvelgtina sprendžiant dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo (pvz., komercinės paslapties vertę ir kitas konkrečias jos ypatybes, priemones, kurių buvo imtasi komercinei paslaptčiai apsaugoti, atsakovo veiksmus gaunant, naudojant arba atskleidžiant komercinę paslaptį, neteisėto komercinės paslapties naudojimo arba atskleidimo poveikį ir kt.).
97. KPTAI 7 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytų teisių gynimo būdų taikymas gali būti terminuotas, tačiau tam teismui turi būti pateiktas komercinės paslapties turėtojo ar atsakovo prašymas. Teismas, gavęs tokį prašymą, turėtų įvertinti, ar prašymą pateikęs asmuo įrodė, jog terminas pakankamas, kad būtų pašalintas bet koks komercinis ar ekonominis pranašumas, kurį fizinis ar juridinis asmuo, neteisėtai gavęs, panaudojęs arba atskleidęs komercinę paslaptį, galėjo gauti (KPTAI 7 straipsnio 5 dalis).
98. Taip pat KPTAI 7 straipsnio 7 dalyje nustatyta tvarka yra įtvirtinta galimybė atsakovui teikti teismui prašymą dėl vietoj KPTAI 7 straipsnio 1 dalies 1–6 punktuose nurodytų teisių gynimo būdų įpareigoti atsakovą sumokėti komercinės paslapties turėtojui piniginę kompensaciją. Ši kompensacija neturi viršyti atlyginimo, kurį būtų reikėję sumokėti, jeigu atsakovas būtų teisėtai naudojęs komercinę paslaptį laikotarpiu, kuriuo naudoti komercinę paslaptį galėjo būti uždrausta (KPTAI 7 straipsnio 8 dalis).
99. Atsižvelgiant į aptartą teisinį reguliavimą, visų pirma pažymėtina, kad nurodytų teisių gynimo būdų (vieno ar kartu keleto) neteisėto komercinių paslapties gavimo, naudojimo ir atskleidimo atveju pasirinkimas yra išimtinai komercinės paslapties turėtojo diskrecija. Antra, nors teismas ir yra saistomas ieškovo pareiktų teisių gynimo būdų pasirinkimo, nereiškia, kad visais atvejais ieškovo nurodyti teisių gynimo būdai bus taikomi visa prašoma apimtimi. Teismas, konstatavęs neteisėtą komercinės paslapties gavimo, naudojimo ar atskleidimo faktą, sprenddamas dėl ieškovo prašomų taikyti teisių gynimo būdų, privalo juos įvertinti pagal KPTAI 7 straipsnio 4 dalyje įtvirtintus kriterijus.
100. Nagrinėjamu atveju apeliacinės instancijos teismas, konstatavęs atsakovų neteisėtus veiksmus, atskleidžiant ir naudojant informaciją,

sudarančią ieškovės komercinę paslaptį, tenkino ieškovės reikalavimus dėl KPTAI 7 straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 6 punktuose nustatytų teisių gynimo būdų: 1) įpareigojo atsakovus H. S. ir G. B.-S. nutraukti ieškovės konfidencialios informacijos, nurodytos 2014 m. gegužės 2 d. patvirtintame komercinių paslaptčių sąraše, naudojimą ir sunaikinti šios informacijos kopijas; 2) įpareigojo atsakovę UAB „Ideal Trade Links“ nutraukti neteisėtą ieškovės komercinės paslapties naudojimą – nutraukti dalykinius santykius su atitinkamais tiekėjais; 3) uždraudė atsakovei UAB „Ideal Trade Links“ pateikti Lietuvos rinkai su komercinės paslapties pažeidimu susijusius vaistinius preparatus ir įpareigojo kreiptis į Valstybinę vaistų kontrolės tarnybą prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos dėl šių vaistinių preparatų lygiagretaus importo leidimų galiojimo panaikinimo.

101. Atsakovai kasaciniame skunde nurodo, kad teismo taikytos ieškovės teisių gynbos priemonės, atsakovę UAB „Ideal Trade Links“ įpareigojant nutraukti dalykinius santykius su tiekėjais ir uždraudžiant Lietuvos rinkai pateikti vaistinius preparatus iš kitų Europos Sąjungos šalių, yra neproporcingos. Atsakovų teigimu, tokių priemonių taikymas nepagrįstas, nes: 1) prieštarauja lygiagretaus vaistinių preparatų importo veiklos teisiniam reglamentavimui; 2) apriboja atsakovės UAB „Ideal Trade Links“ ūkinės veiklos laisvę; 3) riboja laisvą vaistinių preparatų judėjimą Europos Sąjungos viduje ir konkurenciją Lietuvos teritorijoje. Teisėjų kolegija šiuos argumentus pripažįsta tik iš dalies teisėškai pagrįstais.
102. Sutiktina su kasacinio skundo argumentais dėl lygiagretaus vaistinių preparatų importo svarbos. Vaistinio preparato lygiagretus importas yra apibrėžiamas kaip kitoje EEE valstybėje registruoto vaistinio preparato, kuris yra tapatus Lietuvos Respublikoje jau registruotam vaistiniam preparatui ar pakankamai į jį panašus, įvežimas į Lietuvos Respubliką nesinaudojant vaistinio preparato registruotojo platinimo tinklu (Farmacijos įstatymo (2020 m. gegužės 21 d. įstatymo Nr. XIII-2963 redakcija, galiojusi nuo 2020 m. birželio 15 d. iki 2020 m. lapkričio 1 d.) 2 straipsnio 57 punktas). Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba 2013 m. atlikto lygiagretaus vaistų importo rinkos tyrimo pranešime pažymėjo, kad vaistų kainos Europos Sąjungos valstybėse narėse skiriasi, todėl pagrindinis įmonių, užsiimančių vaistų lygiagrečių importu, veiklos principas – vaistus iš valstybių narių, kuriose jų kaina yra žemesnė, importuoti į valstybes nares, kuriose jų kaina yra aukštesnė.
103. Neginčytina, kad lygiagretus vaistų importas svarbus dėl kelių itin reikšmingų priežasčių. Pirmą, lygiagretus importas gali suteikti daugiau galimybių vartotojams, kuriems reikalingi vaistai, šių įsigyti už prieinamą kainą; importuodami vaistus iš šalių, kuriose jie yra pigesni, lygiagretūs importuotojai gali juos parduoti už mažesnę kainą, todėl vaistai tampa prieinamesni asmenims, kurie kitu atveju turėtų sunkumų juos įsigyti, ypač įsigyti brangių vaistų, taip pat vaistų tose šalyse, kuriose vaistų kaina yra didelė arba kuriose tam tikrų vaistų tiekimas yra ribotas. Antra, lygiagretus importas didina konkurenciją vaistų rinkoje, taip pat skatina vaistų gamintojus ir pagrindiniame tiekimo kanale veikiančius subjektus didinti savo prekių konkurencingumą. Didesnė konkurencija taip pat gali paskatinti farmacijos įmones diegti naujoves ir kurti naujus produktus, tobulinti esamus preparatus. Trečia, lygiagretus importas stiprina ir diversifikuoja tiekimo grandinę, tokiu būdu sumažina tiekimo grandinės sutrikimų riziką ir užtikrina stabilesnį ir patikimesnį vaistų tiekimą.
104. Atsakovai taip pat teisingai nurodo, kad lygiagretaus vaistinių preparatų importo veikla yra grindžiama laisvo prekių ir paslaugų judėjimo principu, įtvirtintu SESV 34–36 straipsniuose. Tačiau nepaneigiant ir nesuabsoliutinant lygiagretaus vaistinių preparatų importo svarbos, veiksminga komercinių paslaptčių teisinė apsauga taip pat yra gintinas ir saugotinas teisinis gėris, leidžiantis įgyti ir (ar) išlaikyti konkurencinį pranašumą. Komercinių paslaptčių direktyvos preambulės 38 punkte pažymėta, kad šia direktyva neturėtų būti daromas poveikis konkurencijos taisyklių, visų pirma SESV 101 ir 102 straipsnių, taikymui. Šioje direktyvoje nurodytos priemonės, procedūros ir teisių gynimo priemonės neturėtų būti taikomos siekiant nederamai riboti konkurenciją su SESV nesuderinamu būdu.
105. Komercinių paslaptčių direktyvos 6 straipsnio 1 dalyje nurodoma, jo valstybės narės nustato priemones, procedūras ir teisių gynimo priemones, kurių reikia siekiant užtikrinti civilinėje teisėje įtvirtinto teisių gynimo prieinamumą neteisėto komercinių paslaptčių gavimo, naudojimo ir atskleidimo atveju. To paties straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad minėtoje 1 dalyje nurodytos priemonės, procedūros ir teisių gynimo priemonės: a) turi būti nešališkos ir teisingos; b) negali būti bereikalingai sudėtingos arba brangios, dėl jų negali būti nustatomi nepagrįsti terminai arba nepateisinamai vilkinamas laikas ir c) turi būti veiksmingos ir atgrasančios. Komercinių paslaptčių direktyvos 7 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad šioje direktyvoje nustatytos priemonės, procedūros ir teisių gynimo priemonės taikomos: a) proporcingai; b) taip, kad nebūtų sukurta kliūčių teisėtai prekybai vidaus rinkoje, ir c) nustatant apsaugos nuo piktnaudžiavimo jomis priemones.
106. Komercinių paslaptčių direktyvos preambulės 21 punkte nurodyta, kad direktyvoje nustatytais priemonėmis, procedūromis ir teisių gynimo priemonėmis siekiama užtikrinti, kad kompetentingos teisminės institucijos atsižvelgtų į tokius veiksmus kaip komercinės paslapties vertė, veiksmų, dėl kurių neteisėtai gaunama, naudojama arba atskleidžiama komercinė paslaptis, sunkumas, taip pat tokių veiksmų poveikis. Taip pat reikėtų užtikrinti, kad kompetentingos teisminės institucijos turėtų diskreciją įvertinti teismo proceso šalių interesus, taip pat trečiųjų šalių, įskaitant, kai tinkama, vartotojus, interesus.
107. Įvertinus nurodytas aplinkybes, nėra pagrindo spręsti, kad Komercinių paslaptčių direktyvoje, atitinkamai ir nacionaliniu lygmeniu – KPTAI, nustatytas teisinis reguliavimas, reglamentuojant komercinių paslaptčių turėtojų teisių gynimo priemones ir jų taikymo tvarką, riboja konkurenciją su SESV nesuderinamu būdu Nesuabsoliutinant išimtina lygiagretaus vaistinių preparatų veiklos, kuria užsiima ginčo šalys, pobūdžio, nepriklausomai nuo to, su kokia veiklos sritimi yra susiję neteisėtas komercinės paslapties gavimas, naudojimas ar atskleidimas, teismo pareiga įvertinti komercinės paslapties turėtojo prašomus taikyti teisių gynbos būdus pagal nustatytus kriterijus, be kita ko, įskaitant ir laisvo prekių ir paslaugų judėjimo principą, bet juo neapsiribojant, išplaukia iš pirmiau aptarto teisinio reguliavimo.
108. Kasaciniame skunde atsakovai pagrįstai nurodo, kad šiuo atveju ieškovės prašyti teisių gynbos būdai, atsakovę UAB „Ideal Trade Links“ įpareigojant neterminuotai ir visa apimtimi nutraukti dalykinius santykius su tiekėjais bei neterminuotai ir visa apimtimi uždraudžiant jai pateikti Lietuvos rinkai su komercinės paslapties pažeidimu susijusius vaistinius preparatus, turėjo, tačiau nebuvo įvertinti pagal KPTAI 7 straipsnio 4 dalyje nurodytus kriterijus, todėl tai sudaro teisinį pagrindą šią bylos dalį grąžinti iš naujo nagrinėti apeliacinės instancijos teismui.

Dėl atsakovų prašymo kreiptis į Teisingumo Teismą

109. Atsakovai kasaciniame skunde, be kita ko, prašo kasacinio teismo kreiptis į Teisingumo Teismą, kad šis priimtų prejudicinį sprendimą dėl Europos Sąjungos komercinių paslaptčių teisinės apsaugos, laisvo prekių judėjimo ir lygiagretaus vaistinių preparatų importo veiklos teisinio reguliavimo aiškinimo ir taikymo.
110. Atsakovai nurodo, kad ieškovės prašymu apeliacinės instancijos teismo taikyti teisių gynbos būdai, įpareigojant nutraukti dalykinius santykius su tiekėjais ir uždraudžiant pateikti Lietuvos rinkai su komercinės paslapties pažeidimu susijusius vaistinius preparatus, riboja laisvą prekių judėjimą Europos Sąjungos viduje ir neproporcingai apriboja konkurenciją itin specifinėje lygiagretaus vaistinių preparatų importo veikloje. Atsakovai kelia klausimą, ar tokios priemonės, kokios buvo pritaikytos skundžiamu sprendimu, apskritai yra leistinos pagal Europos Sąjungos teisę.
111. Teisėjų kolegija konstatuoja, kad dėl atsakovų iškeltų Europos Sąjungos teisės normų aiškinimo ir taikymo klausimų nėra poreikio kreiptis į Teisingumo Teismą, kad šis pateiktų išaiškinimą. Nacionalinis teisinis reguliavimas, nustatytas KPTAI, kuris, be kita ko, yra pagrįstas Europos Sąjungos teise, yra pakankamai aiškus, kad šalių ginčą būtų galima išnagrinėti be papildomo specialios institucijos sprendimo.

112. Be to, dėl atsakovų keltinų klausimų, susijusių su lygiagretaus vaistinių preparatų importo veiklos ribojimais laisvo prekių judėjimo Europos Sąjungoje kontekste, kurių pagrindu, be kita ko, prašoma kreiptis į Teisingumo Teismą, jau pasisakyta šios nutarties 104–107 punktuose. Tačiau papildomai pažymėtina, kad, pritarus kasacinio skundo argumentams, jog komercinės paslapties apsauga gali pakenkti laisvam prekių judėjimui ir vaistų vartotojų teisėms, susiklostytą situaciją, kai, lygiagretiems importuotojams nebegalint apsaugoti savo komercinės informacijos per komercinių paslapčių institutą, bet kas galėtų laisvai gauti ir naudoti jų informaciją. Tai lemtų iniciatyvos gauti konkurentų duomenis ir juos nevaržomai naudoti atsiradimą. Atitinkamai lygiagretiems importuotojams arba apskritai neliktų motyvacijos investuoti laiką ir išteklius į tokios informacijos kūrimą ar kultivavimą, verslo plėtrą, arba atitinkamos informacijos apsaugos sąnaudos ženkliai išaugtų, o tai sąnaudų perkėlimo vartotojams atveju galėtų lemti padidėjusią vaistų kainą. Tokia situacija būtų akivaizdžiai nenaudinga laisvam vaistų judėjimui ir atitinkamai vartotojams.
113. Europos Sąjungos teisinis reglamentavimas, konkrečiai SESV 36 straipsnyje įtvirtinta šio teisės akto 34 straipsnyje nurodytos taisyklės išimtis, taip pat Komercinių paslapčių direktyvoje įtvirtintas teisinis reguliavimas yra pakankamai aiškūs tam, kad juos būtų galima teisingai pritaikyti nagrinėjamoje byloje (*acte clair*).

Dėl bylos procesinės baigties ir bylinėjimosi išlaidų

114. Apibendrinama išdėstytus argumentus, teisėjų kolegija nusprendžia, kad apeliacinės instancijos teismas teisingai aiškino ir taikė teisės normas, reglamentuojančias komercinių paslapčių sampratą, komercinių paslapčių naudojimo ir atskleidimo pripažinimą neteisėtu, nenukrypo nuo kasacinio teismo formuojamos šių normų aiškinimo ir taikymo praktikos, todėl sprendimo dalis, kuria tenkinti ieškinio reikalavimai priteisti iš atsakovų H. S. ir G. B.-S. netesybas, įpareigoti šiuos atsakovus nutraukti turimos ieškovei priklausančios konfidencialios informacijos naudojimą ir sunaikinti turimas informacijos kopijas, paliekama nepakeista. Tačiau teismas pažeidė KPTAĮ 7 straipsnio nuostatas, įtvirtinančias komercinių paslapčių turėtojų teisių gynimo būdų taikymą, nes neįvertino visų ieškovės, kaip komercinės paslapties turėtojos, prašytų taikyti teisių gynbos būdų pagal įstatyme nustatytus kriterijus. Atsižvelgiant į tai, bylos dalis pagal ieškovės reikalavimus įpareigoti atsakovę UAB „Ideal Trade Links“ nutraukti dalykinius santykius su tiekėjais uždrausti pateikti Lietuvos rinkai su komercinės paslapties pažeidimu susijusius vaistinius preparatus grąžinti iš naujo nagrinėti apeliacinės instancijos teismui ([CPK](#) 359 straipsnio 1 dalies 5 punktas).
115. Kasaciniam teismui nusprendus panaikinti apeliacinės instancijos teismo sprendimo dalį ir perduoti bylos dalį iš naujo nagrinėti apeliacinės instancijos teismui, ginčo šalių bylinėjimosi išlaidų atlyginimo klausimas paliktinas spręsti apeliacinės instancijos teismui kartu su kitų bylinėjimosi išlaidų paskirstymu ([CPK](#) 93, 96 straipsniai).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 5 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

n u t a r i a :

Panaikinti Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. liepos 4 d. sprendimo dalį, kuria atsakovė uždaroji akcinė bendrovė „Ideal Trade Links“ įpareigota nutraukti dalykinius santykius su atitinkamais ieškovės nurodytais tiekėjais, uždrausta jai pateikti Lietuvos rinkai su komercinės paslapties pažeidimu susijusius vaistinius preparatus ir ji įpareigota kreiptis į Valstybinę vaistų kontrolės tarnybą prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos dėl šių vaistinių preparatų lygiagretaus importo leidimų galiojimo panaikinimo, taip pat kuria paskirstytas bylinėjimosi išlaidų atlyginimas, ir perduoti šią bylos dalį Kauno apygardos teismui nagrinėti iš naujo.

Kitą Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. liepos 4 d. sprendimo dalį palikti nepakeistą.
Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai Alė Bukaviniene

Gediminas Sagatys

Agnė Tikniūtė